

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Bakalářská práce

Čínští podnikatelé v České republice

Fang Qi YE

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ye Fang Qi

Provoz a ekonomika

Název práce

Čínští podnikatelé v České republice

Anglický název

Chinese entrepreneurs in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem této práce je zanalyzovat postavení čínských podnikatelů v České republice, jehož charakter je ovlivněn existencí mnoha bariér ve vztahu k čínským podnikatelům – tj. bariéry administrativní, legislativní, ekonomické, politické a v neposlední řadě také socio-kulturního charakteru. Práce je zaměřena zejména na hodnocení trhu České republiky z pohledu čínských podnikatelů, a to právě za účelem identifikace faktorů, které ovlivňují úspěšnost čínských subjektů na tomto trhu. Cílem uvedeného výzkumu je navrhnout doporučení pro zlepšení podnikání čínských migrantů na území ČR.

Metodika

Charakteristika zkoumaného problému.

Na základě definovaného cíle sběr relevantních dat primárního a sekundárního charakteru.

Pro potřeby sběru primárních dat zpracování dotazníku a provedení vlastního šetření.

Zpracování dat a jejich analýza.

Vyhodnocení dílčích výsledků plynoucích z jednotlivých analýz a jejich následná syntéza.

Diskuse získaných výsledků.

Formulování závěrů práce.

Harmonogram zpracování

Obecná charakteristika problému, definování cíle a metodiky (listopad 2011 - leden 2012).

Sběr relevantních dat vztahujících se ke zkoumané problematice (únor 2012 - duben 2012).

Vypracování literární rešerše (duben 2012 - květen 2012).

Analýza získaných dat, vyhodnocení získaných výsledků a jejich vzájemná konfrontace společně s porovnáním získaných výsledků s obecně publikovanými poznatky (červen 2012 - září 2012).

Zhodnocení výsledků a jejich syntéza (říjen 2012 - listopad 2012).

Formulování závěrů práce v souladu s cílem práce a navrženou metodikou (prosinec 2012 - leden 2014).

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

Trh, Česká republika, Čína, podnikatel, bariéry, faktory, schopnost prosadit se, úspěch, podmínky.

Doporučené zdroje informací

OBUCHOVÁ, L. Čínané 21. století. Praha: ACADEMIA, 1999. ISBN: 80-200-0641-9.

FÜRST, R. Česko-čínské vztahy po roce 1989. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2010, 235 s. ISBN 978-802-4616-537

SRPOVÁ, J. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 427 s. ISBN 978-80-247-3339-5.

SYNEK, M. Podniková ekonomika. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, xxv, 479 s. ISBN 80-717-9736-7

Vedoucí práce

Smutka Luboš, doc. Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2014

Elektronicky schváleno dne 3.3.2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3.3.2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan fakulty

V Praze dne 3.3.2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Čínští podnikatelé v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13. 3. 2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Luboši Smutkovi, PhD. za odborné vedení této bakalářské práce.

Čínští podnikatelé v České republice

Chinese entrepreneurs in the Czech Republic

Souhrn

Tato bakalářská práce je zaměřená na problematiku podnikání Číňanů v České republice. Teoretická část je shrnutím základních pojmů podnikání, podnikání cizinců, faktory ovlivňující podnikání a současného stavu podnikajících cizinců v České republice. Analytická část práce pak obsahuje ekonomické informace o Číně, spolupráci Číny s Českou republikou, situaci čínských podnikatelů v České republice a jejich bariéry při založení a rozvoji podnikání. Na teoretickou část navazuje část praktická, která popisuje reálné bariéry podnikání z hlediska politicko-právního, ekonomického, socio-kulturního a jazykově-administrativního na základě pohovorů s vybranými podnikateli. Závěr práce interpretuje výsledky výzkumného šetření, s jejichž pomocí se autorka snaží odpovědět na otázky, co jsou „faktory ovlivňující úspěšnost čínských podnikatelů na českém trhu“. Úspěšnost čínských podnikatelů v ČR ovlivňují nejen výše uvedené faktory jako politicko-právní, jazykovo-administrativní, ekonomické, socio-kulturní, ale ovlivňují ji i oni sami takovými faktory jako např. osobní pracovitost a spolupráce mezi krajany atd. Na základě analýzy všech těchto faktorů navrhla autorka práce doporučení pro zlepšení podnikatelského prostředí a situace pro čínské podnikatelé jako zvýšení úrovně znalosti českého jazyka a s tím související rozšíření možnosti jejich integrace do české společnosti, zefektivnění přenosu informací v oblasti práva, podnikání, podmínek života od příslušných úřadů směrem k cizincům, zpřístupnění úvěrů, státních podpor, dotací čínského migrantů v podnikání, snížení náročnosti administrativy a v neposlední řadě snížení xenofobních projevů vůči cizincům obecně.

Summary

This bachelor thesis is focused on the issues of Chinese entrepreneurs in the Czech Republic. Its theoretical part is a summary of basic concepts of business, foreign business, factors affecting business and the current status of foreign entrepreneurs in the Czech Republic. The analytical part of the thesis delivers economic information about China, about cooperation between China and the Czech Republic, describes situation of Chinese entrepreneurs in the Czech Republic and their barriers to start and develop business. The analytical part is followed by a practical part of the thesis which depicts real barriers of doing business considering political, legal, economic, social, cultural as well as language and administration, aspects which are derived from interviews with selected entrepreneurs. The conclusion of the thesis is interpretation of the survey results where the author seeks answer to the question what are “the factors affecting success of Chinese entrepreneurs on the Czech market“. Success of Chinese entrepreneurs in the Czech Republic is not affected only by the above mentioned factors - political, legal, language skills, administrative, economic, social and cultural but the entrepreneurs influence the success also by themselves by their personal diligence and cooperation between compatriots etc. Furthermore, based on the analysis of all these factors, the author of the thesis proposes recommendations to improve business conditions and situation for Chinese entrepreneurs such as increasing the level of knowledge of the Czech language and the associated expansion opportunities for their integration into the Czech society, streamlining information transfer in the fields of law, business , living conditions from the relevant authorities towards foreigners , access to loans , aids , subsidies for Chinese migrants to develop their business, reduce administration complexity and last but not least trying to reduce xenophobia against foreigners in general.

Klíčová slova: trh, Česká republika, Čína, podnikatel, bariéry, faktory, schopnost prosadit se, úspěch, podmínky.

Keywords: market, Czech Republic, China, entrepreneur, barriers, ability to succeed, success, conditions.

OBSAH:

1. ÚVOD	6
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	7
2.1. Cíl práce	7
2.2. Metodika práce	8
3. VYMEZENÍ POJMŮ	11
3.1. Podnikání	11
3.2. Podnikatel	12
3.2.1. Obecně	12
3.2.2. Podnikatel - cizinec	12
3.2.2.1 Podnikání cizinců jako fyzických osob	12
3.2.2.2 Podnikání cizinců jako právnických osob	13
3.3. Typologie podniků	14
3.3.1. Malé a střední podniky	15
3.3.2. Velké podniky	16
3.3.1. Rodinné podniky	16
3.4. Pojem podnikatelského prostředí	16
3.5. Faktory úspěchu podnikatele	18
3.6. Mezinárodní podnikání	19
4. PODNIKÁNÍ CIZINCŮ V ČR	21
4.1. Základní charakteristika podnikatelského prostředí v ČR	21
4.2. Podnikající cizinci v ČR	22
4.3. Motivace podnikání cizinců v ČR	24
5. ČÍNA	25
5.1. Čína a její otevřenost světu	27
5.2. Hospodářský vývoj ČLR	25
5.3. Vzájemné vztahy mezi ČR a ČLR	30
5.4. Bilance vzájemné obchodní výměny zboží v letech 2005 -2012	32
6. ČIŇANÉ V ČR	34
6.1. Příchod čínských podnikatelů do ČR	34
6.2. Kategorie čínských podnikatelů	38

6.2.1. Nadnárodní podniky.....	38
6.2.2. Střední a malé podniky	40
6.2.2.1 Velkoobchod a maloobchod	41
6.2.2.2 Restaurace a velkoobchod potravin	41
6.2.2.3 Ostatní podnikatelé	43
7. VYHODNOCENÍ VÝZKUMU	47
7.1. Politicko-právní prostředí	49
7.2. Administrativní-jazykové bariéry	51
7.3. Socio-kulturní bariéry	53
7.4. Ekonomické bariéry	53
7.5. Faktory ovlivňující úspěšnost čínských podnikatelů na trhu ČR	55
8. DOPORUČENÍ PRO ZLEPŠENÍ PODNIKATELSKÉ SITUACE.....	56
9. ZÁVĚR	58
10. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	61
Seznam grafů, tabulek.....	65
Seznam použitých zkratek.....	66
11. PŘÍLOHY	67

1. ÚVOD

Fenomén globalizace se objevil již v období šíření velkých světových náboženství v době před počátkem 16. století, a její součástí je mimo jiné i přistěhovalectví v jednotlivých vyspělých státech. Evropa patří po Severní Americe k regionům s nejvyšším přílivem imigrantů. Česká republika je považována za srdce Evropy a také patří mezi země s vysokým počtem národnostních menšin, a stává se tak multikulturním územím. Žije zde mnoho cizinců, Číňanů je jen okolo 5000, a to především z důvodů politických a historických. Většina Číňanů žijících v České republice podniká, přičemž provozují nejen velkoobchody a restaurace, jak je obecně známo, ale i různé další činnosti.

Vzhledem k tomu, že autorka této práce je Číňanka a denně se setkává se svými krajany, může objektivně zhodnotit jejich podnikatelské zaměření, způsob a faktory ovlivňující jejich podnikání. V České republice jen málokdo ví o skutečném životě a podnikání Číňanů, neboť prostřednictvím médií slyší často jen neúplné zprávy související s Čínou. Z uvedených důvodů by autorka ráda předložila více informací o čínských podnikatelích na území České republiky.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2. 1. Cíl práce

Cílem této práce je zanalyzovat postavení čínských podnikatelů v České republice, jehož charakter je ovlivněn existencí mnoha bariér ve vztahu k čínským podnikatelům – tj. bariéry administrativní, legislativní, ekonomické, politické a v neposlední řadě také socio-kulturního charakteru. Práce je zaměřena zejména na hodnocení trhu České republiky z pohledu čínských podnikatelů, a to právě za účelem identifikace faktorů, které ovlivňují úspěšnost čínských subjektů na tomto trhu. Cílem uvedeného výzkumu je navrhnout doporučení pro zlepšení podnikání čínských migrantů na území ČR.

2. 2. Metodika

Pro zpracování tématu „čínští podnikatelé v České republice“ a vytvoření přehledu iniciativ, které usilují o zlepšení postavení čínských podnikatelů, byla zvolena metoda analýzy právních předpisů, odborné literatury (knižní i časopisecké), internetových zdrojů a rozhovorů s cizinci podnikajícími na území České republiky. Dále je čerpáno i z vlastních zkušeností autorky, které získala za dobu 10-ti let života na území České republiky, a to včetně tříleté praxe právní asistentky advokáta specializujícího se mimo jiné právě i na azylovou a migrační politiku a obchodní právo.

Tato bakalářská práce je rozdělena do tří částí. První část práce se věnuje základním pojmům, které se týkají obecně podnikání, podnikání cizinců, typologie podniků, podnikatelského prostředí, faktorů úspěchu podnikatele a mezinárodního podnikání. Zdroje vymezení těchto pojmů vycházejí hlavně z odborných skript, učebnic o podnikání, mezinárodním podnikání a také ze zákona o obchodních korporacích účinného od 1.1.2014.

Druhou část práce tvoří analýza českého podnikatelského prostředí, která je čerpána z internetových zdrojů a blogů týkající se podnikatelské prostředí aneb klima pro podnikání v ČR, statistických údajů a zpráv Ministerstva vnitra České republiky o podnikajících cizincích, a dále je rozebrána motivace k podnikání cizinců na základě analýzy českého podnikatelského prostředí a s tématem souvisejících příruček pro orientování cizince v českém prostředí.

Třetí část zahrnuje teoretický a praktický výzkum a zabývá se otázkami souvisejícími s Čínou, jako jsou stručná historie, hospodářský vývoj Číny, vzájemné vztahy mezi ČR a Čínou, dále se věnuje konkrétním otázkám, které se týkají čínských podnikatelů v České republice. Teoretická část byla čerpána převážně z literatury o dějinách Číny, ze zdrojů volně dostupných na portálech čínského statického úřadu, světové banky, velvyslanectví ČLR v Praze, dále pak z článků publikovaných v čínském tisku Sdružení Číňanů za poslední tři roky, dokumentů odborových organizací, příručky pro život v ČR pro čínské krajany vydané Čínským

velvyslanectvím v Praze a další obdobné literatury, která se zaměřuje na čínsko-české obchodní vztahy.

Pro metodu praktického výzkumu bylo zvoleno šetření dotazováním, které bylo provedeno mezi čínskými podnikateli v Praze během ledna roku 2014. Část „Číňané v ČR“, která je potřeba pro pochopení problematiky v podnikání, je věnována popisu jejich příchodu a kategorií podnikání. Tato část je převážně čerpána z vlastních zkušeností, informací velvyslanectví o čínských podnikatelích, jejich firemních webových stránkách a v neposledním řadě z výsledků dotazníkového šetření. Hlavním nástrojem toho dotazníkového šetření byly hloubkové rozhovory zaměřující se na problematiku podnikání, které probíhaly formou písemného záznamu. Výběr dotazovaných provedla autorka hlavně podle kritéria jejich oboru podnikání, doby podnikání. Dle možnosti se autorka snažila, aby se výzkumu zúčastnili podnikatelé z různých oborů. Na základě stanoveného cíle, což jest analýza postavení čínských podnikatelů v České republice, identifikace faktorů ovlivňující jejich úspěšnost a navržení doporučení pro zlepšení podnikatelské prostředí byly kladeny tyto otázky:

- Pohlavní / 性别
- Věková skupina / 年龄
- vzdělání / 学历
- Původ / 出生地
- Doba podnikání / 经商时间
- Odvětví podnikání / 经商的行业
- V jakém oboru konkrétně podnikáte v ČR? / 在捷克具体做什么生意?
- Jaké jsou podle Vás největší obtíže při podnikání v ČR? / 在捷克做生意最大的困难有哪些?
- Jaký je váš názor na současný a budoucí trh v ČR? / 您对于捷克将来的市场有什么看法?
- Co je potřeba zlepšit u čínských podnikatelů? / 您觉得华商自身有什么方面需要提高的?
- Jaké změny očekáváte od ČR? / 您希望捷克政府有什么样政策?
- Co jsou faktory ovlivňující úspěch? / 您觉得成功有哪些因素?

Výsledky uvedeného šetření byly rozříděny podle tří hlavních skupin – majitelé restaurací, podnikatelé v oboru velkoobchodu a ostatní. Na základě sekundárních dat z teoretické části ohledně vnějších vlivů na podnikatelské prostředí zpracovala autorka bariéry podnikání na českém trhu, a to optikou čtyř hlavních hledisek podnikatelského prostředí – legislativně-politického, administrativně-jazykového, ekonomického a socio-kulturního.

3. VYMEZENÍ POJMŮ

3.1. Podnikání

V 80. letech 20. století bylo „podnikání“ poprvé koncipováno jako samostatná vědní disciplína a tato se rozčlenila do tří přístupů - ekonomický, psychologický a sociálně – ekonomický. Tyto tři přístupy tvořily významný poznatkový zdroj pro další výzkumy teorii podnikání.

Na podkladě výzkumu a prostřednictvím jakési konvence se vykristalizovaly tři základní pojetí podnikání, s nimiž souhlasí mnoho autorů:

- podnikání jako činnost – Smyslem je vytvoření nové hodnoty ve formě finanční a nefinanční;
- podnikání jako přístup – Způsob a dimenze chování k podnikání;
- podnikání jako hodnotová orientace – Mít „podnikatelský duch“, která představuje typickou strukturu hodnot a postojů, která má společenský a individuální rozměr.¹

Obsah pojmů podnikání a podnikatel prošel od 18. století vývojem i diferencí. Dnes neexistuje (a sotva snad kdy bude existovat) nějaká jednotná nebo všeobecně akceptovaná definice podnikání. Definice podnikatele se v současné době pro účely občanského práva vyskytuje v ust. § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku v platném znění („občanský zákoník“), který podnikatele definuje jako toho: „kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku“. V zákoně č. 455/1991Sb., o živnostenském podnikání v platném znění („živnostenský zákon“) nalezneme pak v ust. § 2 uvedeného zákona obdobnou definici: „Živnosti jsou soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku, a za podmínek stanovených tímto zákonem.

¹ SRPOVÁ, Jitka, : Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 427 s. ISBN 978-80-247-3339-5.

3.2. Podnikatel

3.2.1. Obecně

Podnikatelem může být jak osoba fyzická, tak osoba právnická. Podnikatelem je osoba zapsaná v obchodním rejstříku (obchodní korporace = „společnosti“), osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění osoba podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních zákonů (jde o tzv. svobodná povolání a další činnosti), a konečně osoba provozující zemědělskou výrobu.

3.2.2. Podnikatel - cizinec

Cizinec může na území České republiky podnikat v souladu s výše uvedeným, tj. jako fyzická osoba (živnostník, příslušník svobodného povolání nebo zemědělec) nebo se může účastnit podnikání v rámci činnosti obchodních společností nebo družstev založených podle příslušných právních předpisů, případně zde může podnikat prostřednictvím tzv. zahraniční právnické osoby.

3.3.2.1. Podnikání cizinců jako fyzických osob

Každý podnikatel je povinen mít příslušné živnostenské oprávnění ke konkrétní podnikatelské činnosti bez ohledu na to, jestli bude podnikání provozovat jako fyzická osoba nebo v rámci podnikání právnické osoby. Bez živnostenského oprávnění se považuje činnost za neoprávněné podnikání a hrozí i odpovědnost za spáchání trestného činu neoprávněného podnikání a podnikatelům cizincům může být uloženo i správní vyhoštění až na tři roky s platností na celou EU. Dle živnostenského zákona fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem mimo území ČR může na území ČR provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako český občan, pokud zákon nestanoví jinak.

Zahraníční fyzická osoba, která hodlá na území ČR provozovat živnost, a která má podle zákona povinnost mít pro pobyt na území povolení, musí k ohlášení živnosti nebo k žádosti o koncesi doložit doklad prokazující povolení k pobytu za účelem podnikání. Pro účely živnostenského zákona se za povolení k pobytu za účelem podnikání považuje i povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití

rodiny.² Povinnost doložit doklad o pobytu se nevztahuje na zahraniční fyzickou osobu, která hodlá na území ČR provozovat živnost prostřednictvím organizační složky svého podniku. Všeobecné podmínky k získání živnostenského oprávnění jsou následující:

- Bezúhonnost
- Plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti
 - Předložení dokladu o tom, že fyzická osoba, pokud na území ČR podniká nebo již podnikala, nemá daňové nedoplatky vůči finančnímu úřadu
 - Předložení dokladu o tom, že fyzická osoba, pokud na území ČR podniká nebo již podnikala, nemá nedoplatky na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Zvláštní podmínky k provozování živnosti pak stanoví živnostenský zákon nebo příslušné zvláštní předpisy.

3.3.2.2. Podnikání cizinců jako právnických osob

Platný právní řád rozeznává tyto druhy právnických osob – korporace (korporace, obchodní korporace: veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost a družstvo – včetně družstva bytového a sociálního), fundace (nadace, nadační fondy) a ústavy (zpravidla obecně prospěšné společnosti). Ke vzniku obchodních korporací („společností“) se vyžaduje zápis u krajského soudu nebo městského soudu, které mají na starosti obchodní rejstříky. Obchodní korporace k návrhu zápisu do obchodního rejstříku musí doložit, že jí nejpozději dnem zápisu vznikne živnostenské či jiné oprávnění k činnosti, která má být uvedena jako předmět podnikání a do obchodního rejstříku zapsána. Ke klíčovým podkladům u tohoto návrhu ještě patří souhlas s umístěním sídla od vlastníka nemovitosti, notářský zápis o založení společnosti, výpis z trestního rejstříku vydaný příslušným státem (včetně superlegalizace), potvrzení o složení základního kapitálu a

² viz zákon č. 326/1999 Sb., zákon o pobytu cizinců v platném znění

čestné prohlášení a podpisový vzor statutárního orgánu a případně další dokumenty podle zákona.

3.3. Typologie podniků

Podnikem se rozumí každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní formu. K těmto subjektům patří zejména osoby samostatně výdělečně činné a rodinné podniky vykonávající řemeslné či jiné činnosti a obchodní korporace, která běžně vykonávají hospodářskou činnost. Podniky lze třídit podle velkého množství hledisek. Mezi základní patří: ³

- Podle právní formy
 - Podniky jednotlivce – fyzické osoby podnikající
 - Osobní obchodní korporace („společnosti“) – v.o.s., k.s.
 - Kapitálové obchodní korporace („společnosti“)– s.r.o., a.s.
 - Družstva
 - Veřejné podniky
- Podle sektorů a hospodářských odvětví
 - Primární
 - Sekundární
 - Terciární
- Podle typu výroby
 - Průmyslový
 - Zemědělský
 - Stavební

³ SYNEK, Miloslav.; Podniková ekonomika. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, xxv, 479 s. ISBN 80-717-9736-7

- Podle velikosti, podle standardu EU se vyčleňuje pět velikostních druhů podniku:

Tab. 1. Kategorie podniku

Kategorie podniku	Počet zaměstnanců: Roční pracovní jednotka	Roční obrat
Velký	> 250	> 50 mil.€
Střední	< 250	< 50 mil.€
Malý	< 50	< 10 mil.€
Mikropodnik	< 10	< 2 mil.€

Zdroj: Vlastní zpracování - POMŮCKA PRO URČENÍ VELIKOSTI PODNIKU: POČTY ZAMĚSTNANCŮ A FINANČNÍ PRAHY VYMEZUJÍCÍ KATEGORIE PODNIKŮ. Magistrát [online]. 2009 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: http://www.prahafondy.eu/cz/oppa/pro-prijemce/325_pomucka-pro-urceni-velikosti-podniku.html

3.3.1. Malé a střední podniky

Malé a střední podniky patří k nejdynamičtěji se rozvíjejícím subjektům, neboť absorbují pracovní sílu uvolněnou velkými podniky a působí proti posilování monopolních tendencí. Současně také tyto reprezentují místní kapitál a místní vlastnické poměry. Mnohé malé provozovny rovněž dotvářejí urbanizaci měst a vesnic, oživují prostor a udržují či obnovují historickou architekturu. Největší význam existence malých a středních firem však spočívá ve stabilizaci společnosti.

Dále jsou shrnuty výhody a nevýhody provozování takových podniků. Mezi hlavní výhody malých a středních podniků patří rychlá přizpůsobivost na trhu, jednoduchá organizační struktura, osobní vztah k zaměstnancům, méně rozsáhlá administrativa, menší náročnost provozních činností na energie a suroviny. Naopak k nevýhodám či omezením patří negativní společenské vnímání podnikatelů, omezené inovační kapacity, velká administrativní zátěž z důvodu zákonných požadavků, horší přístup ke kapitálu, obzvláště u cizinců, kteří mají téměř nulové možnosti k cizím veřejným kapitálům a nemohou si obvykle dovolit zaměstnávat špičkové zaměstnance.

3.3.2. Velké podniky

Velké podniky mají ve srovnání s malými a středními podniky řadu výhod. Mohou například využívat svou kapitálovou sílu, kapacitní možnosti, postavení na trhu, centralizovaný nákup, distribuci a propagaci. Kromě toho mají větší možnost diverzifikace produkce a orientují se na národní i mezinárodní trhy.

3.3.3. Rodinné podniky

Specifikum představuje řízení rodinného podniku. Jeho hlavním rysem je vysoký podíl účasti rodinných příslušníků na samotném řízení. Rodinní příslušníci v této formě podniku bývají více motivovaní. Věnují podniku více svého času než zaměstnanci, lépe reagují na změny požadavků zákazníků a snaží se eliminovat neefektivní činnosti, které by snižovaly zisk jejich rodiny. Uvědomují si závislost na svých odběratelích, a tomu přizpůsobují i své chování. Rodinné podniky jsou pružnější ve svých reakcích na změny na trhu a dokážou hospodárněji zacházet se svými zdroji, než jejich konkurenti. V rámci menších podnikatelů bývají právě tyto nejčastějšími a nejoblíbenějšími mezi čínskými podnikateli.⁴

3.4. Pojem podnikatelského prostředí⁵

Každý podnik působí v tržním prostředí, které jej obklopuje a do značné míry ovlivňuje či v různých směrech také naopak omezuje. To je důvod, proč by měl každý podnik své okolí poznat, tak aby mohl odhadnout případné změny a směr vývoje a závčas se těmto přizpůsobit. Zpravidla se rozlišuje vnější a vnitřní okolí. Zatímco vnější okolí tvoří v podstatě vše, co je za pomyslnými hranicemi podniku, a lze říci, že se tyto faktory dotýkají všech podniků obecně, vnitřní prostředí představuje veškeré elementy, ze kterých se podnik skládá, resp. se jedná o ty prvky, které se bezprostředně týkají konkrétního podniku – jsou to podnik, zákazníci, konkurence, dodavatelé, distribuce. V této souvislosti je důležité si uvědomit, že vnější okolí působí na podnik velmi silně,

⁴ SRPOVÁ, Jitka, : Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 427 s. ISBN 978-80-247-3339-5.

⁵ SYNEK, Miloslav.; Podniková ekonomika. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, xxv, 479 s. ISBN 80-717-9736-7

avšak samotný podnik toto vnější okolí může ovlivnit naopak velmi omezeně. Naproti tomu vnitřní okolí lze ovlivnit relativně velmi snadno.

Prvky vnějšího okolí podniku (makrookolí)

Geografické – Tyto prvky ovlivňují podnik především tím, že do značné míry předurčují jeho logistiku.

Sociální – Tyto prvky nutí podnik, aby zvážil, zda a jakým způsobem je jeho činnost pro společnost přínosná. Tyto prvky můžeme chápat jako jakousi odpovědnost podniku vůči jeho okolí nebo jako službu zákazníkovi a všem ostatním, kteří jsou s vývojem podniku spjati. Podnik působící v určité oblasti identifikuje a snaží se upokojovat potřeby společnosti.

Politicko–Právní– Tyto prvky se významným způsobem podílí na rozhodování podniku. Jedná se zejména o linie politických stran a „malou“ komunální politiku, ke které patří postoje a vlivy obecních úřadů, dále se jedná o právní normy, upravující podnikání jako je např. zákon č. 90/2012, o obchodních korporacích v platném znění, zákonná úprava činnosti investičních fondů a společnosti, zákony a nařízení týkající se mezinárodního podnikání, ochrany spotřebitele atd.

Ekonomické – Tyto prvky mají pro podnik zásadní význam. Z ekonomického okolí získává podnik výrobní faktory a kapitál, a kam také své výrobky a služby navrací. Podnik je ve svém rozhodování a chování v rozhodující míře ovlivněn celkovou hospodářskou situací země a jejím vývojem. Důležité jsou tyto faktory – dostupnost a ceny výrobních faktorů, daňová zátěž podniků, která ovlivňuje chování nejen samotných podniků, ale v podstatě i spotřebitelů, hospodářský růst a měnový a devizový vývoj.

Ekologické – V současné době je poměrně dost značná pozornost věnována zejména ekologii, tudíž i prvkům ekologickým. Ekologii jsou podniky povinny stále ve větší

míře respektovat, a to buď na základě vlastního rozhodnutí, nebo proto, že t tak přikazují právní normy anebo také pod vlivem určitých občanských sdružení. Tato problematika přináší pro podnikatelskou oblast řadu omezení, ale také příležitosti z hlediska např. výroby ekologicky nezávadných výrobků, recyklaci obalů atd.

Technologické – Technologické prvky v podobě technologického okolí a změn technologie obecně jsou zdrojem a motivem technického pokroku, který je dále možným nástrojem podniku pro snazší dosahování lepších hospodářských výsledků, zvyšování konkurenční schopností a humanizace práce.

Etické – Etika má v životě podniku rovněž stále významnější úlohu. V obecné rovině etika řeší otázky: co je dobré a co již nikoliv. Etické cítění je podmíněno historicky a geograficky. Mnohdy v sobě ale právní a s tím související etické prostředí nese určité mezery a nedokonalosti, kterých lze zneužít.

Kulturně historické – Kulturně historické okolí se vytváří po mnoho let, ba dokonce po mnoho staletí. Celková kulturní a vzdělanostní struktura obyvatelstva je jednou z podmínek ekonomického rozvoje a přechodu k moderním technologiím a technickému pokroku.

3.5. Faktory úspěchu podnikatele

Předpoklady úspěšného podnikatele jsou podnikavost a úspěch. Podnikavost představuje základní vlastnost, vyjadřující předpoklady člověka k podnikání. Podnikavost jako charakteristiku člověka můžeme dělit na dispozice a osobní vlastnosti. Dispozice označují výkonový potenciál a člení se na schopnosti, vědomosti a dovednosti a jsou jimi například znalosti, kompetence nebo know-how. Osobní vlastnosti charakterizují osobnost podnikatele. Druhý rozhodující předpoklad - úspěch lze definovat jako dosažení předem naplánovaného cíle. Dalším výrazným faktorem je motivace, která vzniká z potřeby člověka. Příčiny motivace k úspěchu v podnikání se dělí do faktorů tlak (push) a tah (pull). Faktor push říká, jak člověk řeší svou situaci a v

podnikání může hrát významnou roli. Faktor pull pak představuje příležitosti, resp. jejich využití je důležitým prostředkem k uspokojování potřeb.⁶

Tab. 2. Teoretické přístupy k formulaci faktorů úspěchu v podnikání

Teorie vlastností	Typické vlastnosti podnikatele existují, ale ne jako rozhodující faktory (Clelland).
Teorie životních okolností	- Push faktor - Pull faktor Působení faktorů se potvrdilo.
Doktrína podnikatelského makroprostředí	Dominuje ekonomické, politické a tržní prostředí. Podnikatelská infrastruktura.
Vnímání žádoucnosti a proveditelnosti podnikání	Žádoucnost a proveditelnost je součástí společenského povědomí
Timmonsův model	Tři faktory úspěchu: - hnací síly - soulad - načasování
Systémový přístup	Dosahování úspěchu v podnikání je ovlivněno mnoha faktory s různým stupněm významnosti.

Zdroje: JÜNGER, Josef. Management a podnikání I. [online]. Ostrava, 2007 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: http://projekty.osu.cz/pvsos/doc/management_podnikani.pdf. Učení text. Ostravská univerzita v Ostravě.

3.6. Mezinárodní podnikání⁷

V 90. let 20. století byla velká změna mezinárodního podnikatelského prostředí, způsobil to prudký rozvoj mezinárodního podnikání jak v oblasti výroby, tak v oblasti služeb. K nejčastějším faktorům motivace o rozvoj mezinárodních firemních aktivit patří zejména hledání nových tržních příležitostí, snaha o dosahování vyšších ekonomických efektů díky vyšším objemům výroby a prodeje, snaha o výhodné dovozy, outsourcing, bezprostřední přítomnost na zahraničním trhu, prodloužení cyklu

⁶ JÜNGER, Josef. Management a podnikání I. [online]. Ostrava, 2007 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: http://projekty.osu.cz/pvsos/doc/management_podnikani.pdf. Učení text. Ostravská univerzita v Ostravě.

⁷ MACHKOVÁ, H. Současné trendy v mezinárodním marketingu. [online]. 2005 [cit. 2014-03-2]. MACHKOVÁ, Hana. Mezinárodní marketing: nové trendy a reflexe změn ve světě. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada, c2009, 196 s. ISBN 978-80-247-2986-2

tržní životnosti výrobku, možnosti přístupu ke špičkovým technologiím, zájem o spolupráci s kapitálově silnou zahraniční firmou, zapojení do mezinárodních podnikatelských sítí atd.

Internacionalizace sice dává podnikům nové příležitosti, ale také naráží na řadu bariér, které se tykají hlavně výrobních podniků z vyspělých zemí z důvodu nesměnitelnosti většiny měn, bariér v oblasti vývozu zboží atd.. Problémem řady podniků se také stal fakt, že byly vyčerpány možnosti úspor v oblasti snižování nákladů formou zefektivňování výroby a navíc se změnilo i chování zákazníků, kteří v dnešní době mají velmi dobrý přístup k informacím, to zejména u vyhledávání dodavatelů po celém světě.

Současné pojetí mezinárodního podnikání klade hlavní důraz na strategický přístup, který vychází z nutnosti poznání a respektování prostředí vnějšího vlivu (ekonomického, politického, právního, technologického, socio-kulturního i ekologického), které ovlivňuje strategii rozhodování. Úspěšné firmy si jsou vědomy nutnosti dlouhodobého strategického rozvoje založeného na týmové spolupráci, respektování těchto vnějších prostředí i všech subjektů, které podnikatelské aktivity firmu přímo či nepřímo ovlivňují. K hlavním typům podnikatelských strategií v mezinárodním prostředí patří strategie širokého pronikání na trh, strategie difference, strategie úzké specializace, strategie druhé největší firmy na trhu, strategie napodobující velké firmy a strategie se zaměřením mikrosegmentů.

Funkce mezinárodního marketingu hraje důležitou roli v mezinárodním podnikání. Mezinárodní marketing je filozofie podnikání, která se zaměřuje na uspokojování potřeb a přání zákazníků na mezinárodních trzích. Mezinárodní marketing musí dát vedení firmy konkrétní poklady pro rozhodování o vhodné strategii pro uplatnění podniku v mezinárodním prostředí. Internacionalizace je provázena řadou faktorů, které musí firmy při volbě své marketingové strategie brát v úvahu. Jsou to zejména:

- Sociálně-kulturní odlišnosti a jejich vliv na chování a rozhodování spotřebitelů na zahraničních trzích
- Existence globálních marketingových sítí
- Obchodně-politické podmínky

- Legislativa, které upravuje podnikání zahraničních subjektů
- Problémy při výzkumu zahraničních trhů
- Časté upřednostňování tuzemských výrobků a výrobců
- Různý stupeň organizovanosti zahraničních trhů, problémy se vstupem do distribučních cest
- Nutnost adaptace marketingového mixu
- Práce v cizím prostředí a odlišný životní styl
- Jazykové bariéry
- Případné další faktory podle místních podmínek

4. Podnikání cizinců v ČR

4.1. Základní charakteristika podnikatelského prostředí v ČR

Z hlediska ekonomického vlivu se podnikatelské prostředí ČR vyznačuje zostřujícím se konkurenčním bojem. Drobní podnikatelé často nemohou dosáhnout na cizí zdroje financování, a jejich přístup k finančním zdrojům na zahájení či vlastní rozvoj podnikání je proto omezený. Další negativa se objevují v podobě neustálého zvyšování cen na náklady (např. energie). Situace v oblasti platební morálky či v oblasti získávání informací o úvěrové historii dlužníků se zlepšuje, avšak za přetrvávající dlouhé doby potřebné k vymáhání těchto pohledávek. K dalším záporům patří složitý a nepřehledný daňový systém, zejména z pohledu nejmenších podnikatelů; spolu s celkově vysokým daňovým zatížením, a vysokými odvody na zdravotní a sociální pojištění, třebaže je tento systém podobný systémům většiny vyspělých zemí. Sice se rozrůstá přímá a nepřímá podpora pro malé a střední podnikatelé, ale zároveň se po podnikatelích vyžadují také poměrně administrativně náročné procedury pro získání a vyplácení většiny typů podpor.

Politické faktory ovlivňují všechny stránky života a udávají i charakter podnikatelského prostředí ČR. Působení státu bývá považováno za velmi rozhodující faktor pro kvalitu podnikatelského prostředí. Česká republika po vstupu do EU

prohloubila relativně vysokou míru otevřenosti ekonomiky, přesto vláda státu bývá podnikateli kritizována v tom, že její zásahy do ekonomiky jsou příliš velké. Právní prostředí ČR se vyznačuje poměrně nízkou efektivitou vymáhání práva a vysokou byrokracií, a to i přestože byly právní předpisy harmonizovány s legislativou EU. Korupční chování negativně ovlivňují celé společenské prostředí, působí ztrátu důvěry veřejnosti k politikům, a to zejména i v podnikatelském sektoru.

Další velkou zátěž pro drobné podnikatele představuje administrativa související se zaměstnáváním a udržením zaměstnanců v podnicích pro vysokou míru ochrany zaměstnanců při ukončení pracovního poměru. Pracovní trh je z tohoto důvodu nepružný a omezen. U většiny podniků, zejména státních organizací je i nedostatečná propojenost odborných a jazykových znalostí s praxí.

Ze společenského pohledu na podnikání a potažmo podnikatele je deformován trh obrazem, který prezentují mediální prostředky. Mediální kauzy vedou k rychlému obohacení podnikatelů, ale nepřispívají k dalšímu rozvoji společnosti. Ženy jsou stále konfrontovány s předsudky, které existují ve spojení s podnikáním.⁸

4.2. Podnikající cizinci v ČR

Od poloviny 60. let 20. století v ČSSR podnikání v podstatě neexistovalo. Prudký nárůst podnikajících subjektů nastal až po roce 1989. Již v roce 1992 v ČR podnikalo 20% obyvatel a průmyslová struktura malých a středních podniků byla srovnatelná se strukturou západních zemí. V tomto období představovali podnikatelé v ČR velmi nesourodou skupinu. Odlišovali se ve vzdělání, množství disponibilního finančního kapitálu a v přístupu. Situace cizinců vstupujících do českého prostředí se lišila od majority českých podnikatelů zejména v tom, že neměli přístup k malé ani kuponové privatizaci, k finančnímu kapitálu od zdejších bank a ani neměli nárok na státní dotaci. Po vstupu do EU Česká republika realizovala podporu malého a středního podnikání ve značném rozsahu, avšak tato podpora se netýkala cizinců. Existovala sice podpora nevládních organizací, ale ta byla víceméně zaměřená toliko na integraci zaměstnanců ze zahraničí na pracovním trhu, ne však na podnikání jako takové. Nadto

⁸ Podnikatelské prostředí v ČR. Ipodnikatel.cz [online]. 2011 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/O-podnikani-obecne/je-ceska-republika-rajem-pro-podnikani-nebo-podnikatelum-nepreje.html>

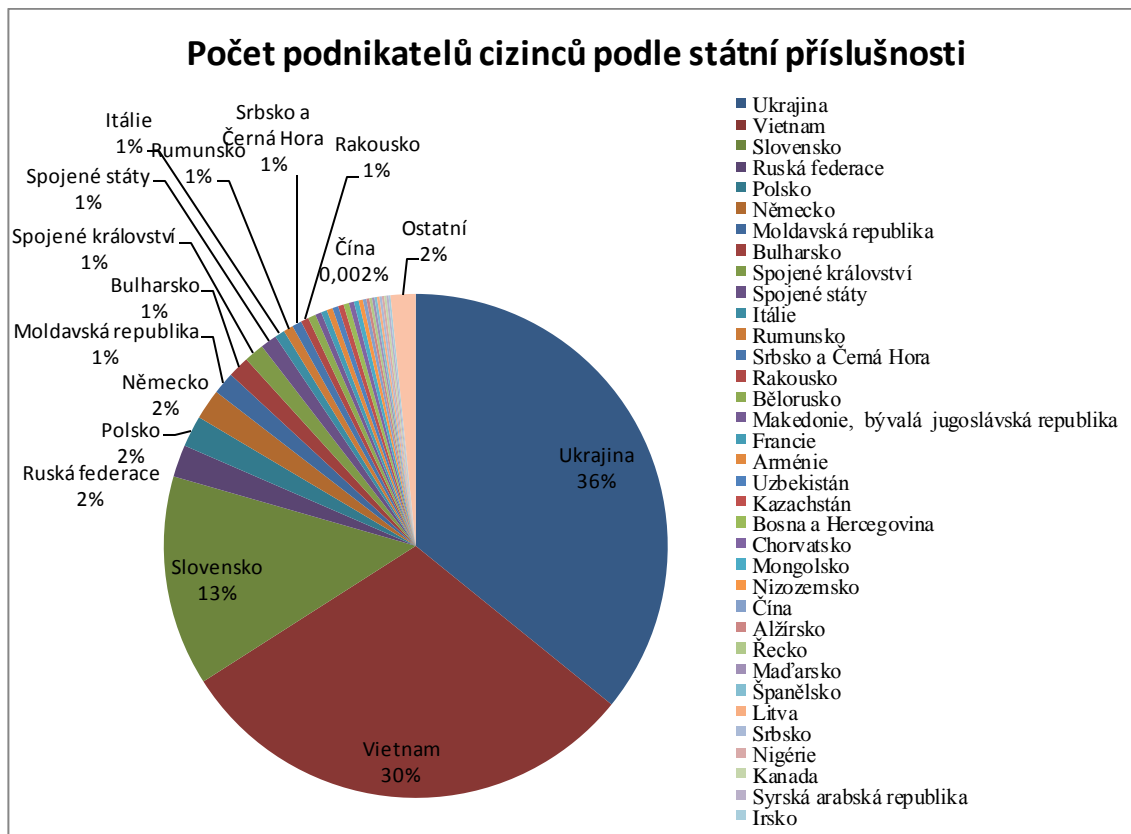
se tato podpora omezovala spíše jen na poradenství, nikoliv na samotnou praxi. Jiné podmínky k podnikání cizinců se podstatně nezměnily, neboť podnikatelé – cizinci nemají dodnes přístup k bankovním úvěrům, dotacím, a mimoto nadále musí řešit legalizaci svého pobytu.⁹

Současná situace počtu podnikajících cizinců podle zprávy o situaci cizinců z roku 2012 Ministerstva vnitra je taková, že ke konci roku 2012 bylo zaevidováno celkem 1 957 218 podnikatelů, z toho 91 040 cizinců. Celkový počet zaregistrovaných živností byl 2 615 915, z toho na cizince připadalo 104 377. První místa co do nejvyšších počtů podnikatelů cizinců zaujímají zejména státní příslušníci Ukrajiny (32 267 osob), Vietnamu (27 119 osob) a třetí státní příslušníci Slovenska (12 149 osob). Z celkového počtu všech živností připadlo 34 518 osob na státní příslušníky Ukrajiny, 32 928 na státní příslušníky Vietnamu a 14 895 osob na státní příslušníky Slovenska. Dále následovali s velkým odstupem státní příslušníci Ruska 2 141 živností a s počtem 2 138 státní příslušníci Polska. Existují velké rozdíly v intenzitě podnikání a v oborové specializaci mezi majoritou a jednotlivými státními příslušnostmi. Svým oborovým zastoupením se majoritě nejvíce blíží Slováci, méně početnější pak Vietnamci a Ukrajinci. Největší odlišnosti existují u Rusů, Arménů, občanů z Bosny a Hercegoviny a USA.¹⁰

⁹ ČERMÁKOVÁ, Dita, Soňa SCHOVÁNKOVÁ a Klára FIEDLEROVÁ. Podnikání cizinců v Česku: Vliv struktury příležitostí. GEOGRAFIE. 2011, roč. 116, č. 4

¹⁰ Migrační a azylová politika České republiky. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2013 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>

Graf. 1. Počet podnikatelů cizinců podle státní příslušnosti

Zdroj: vlastní zpracování - Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2012 - tabulková část – dostupné na www.mvcr.cz

4.3. Motivace podnikání cizinců v ČR¹¹

ČR je pro cizince jednou z ekonomicky atraktivních zemí. Většina cizinců migruje do ČR za prací. Podle statistiky jich nejvíc přicestovalo do roku 2008. Jak bylo již uvedeno, jsou tyto převážně z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu. Většina těchto cizinců pracují nejen jako zaměstnanci, ale i jako živnostníci. Poslední dobou zaměstnaní cizinci stále ubývají, a naopak stoupá počet těch, co podnikají. Jeden z důvodů, proč klesá počet zaměstnaných cizinců, je hospodářská krize. Lidé, kteří měli povolení k zaměstnání a o pracovní místo přišli, si zajistili živnostenské oprávnění a působí zde nadále.

¹¹ GÜNTNER, Vladislav. Jak a proč být průvodcem cizince: Příručka (nejen) pro dobrovolníky. Dostupné z: http://www.cicpraha.org/upload/soubory/Prirucka_pruvodce_cizince_web.pdf

Další důvod, proč cizinci podnikají častěji, je pracovní migrace z Vietnamu, Ukrajiny a jiných států, která trvá již přes dvě dekády. Za tu dobu si cizinci již vybudovali své finanční zázemí, kontakty a podniky. Za důvod, resp. bariéru lze považovat, že lidé si obecně nejčastěji hledají zaměstnání přes sociální sítě, noviny a známé, nikoli přes úřady práce. Cizincům takové sociální kontakty chybí, a tak je začít podnikat pro ně často jedinou možností. Nadto v důsledku ochrany pracovního trhu před cizinci na ně často zbývají jen špatně finančně ohodnocená pracovní místa. Chtějí-li zajistit rodinu, nebo počítají-li s životem (pobytem) v České republice, hledají si již z logiky věci lepší ekonomické příležitosti – a ty jim může nabídnout právě podnikání.

Rozlišnost kultury podnikání je také důvodem vedoucím k podnikání cizinců. Cizinci pocházejí z různých států, kde kultura podnikání bývá rozvinuta více či naopak méně. V různých regionech se liší zvyky, úroveň a stupeň „nelegality podnikání“, což může ovlivnit osobu při uvažování o zahájení a volbě oboru a způsobu podnikání.

5. ČÍNA

5. 1. Čína a její otevřenost světu

Oficiálním názvem Číny je Čínská lidová republika (ČLR - 中华人民共和国). Celková rozloha je 9 634 057 km², což je přibližně rozloha celé Evropy. Jak je již známo, Čína je nejlidnatější stát světa, podle nejnovějších údajů statistiky má zhruba 1,4 miliard obyvatel. ¹²Po vyhlášení Čínské lidové republiky dne 1. října 1949 Mao ce-tung (毛泽东) provedl „období obnovy“ 建国时期 (1949 - 1952), za nějž došlo k podstatným změnám ve struktuře čínského hospodářství. Na vytvořený průmyslový komplex z uvedeného předchozího období vycházejícího z myšlenky „industrializace“ navázala etapa v podobě 1. pětiletky (1953 -1957). Díky diplomatickým stykům se Sovětským svazem a dalším evropskými socialistickými státy byla Čína finančně podporována. Avšak relativní pozitivní vývoj byl koncem 50. let 20. století vážně narušen politikou nesoucí název „velký skok“ 大跃进 (1958 -1960),

¹² Národní statistický úřad ČLR

a generální linií výstavby socialismu. V důsledku této teorie rovnostářství došlo naopak ke snížení pracovní disciplíny, efektivity, a nakonec i k potížím v zásobování, v důsledku čehož vypukl hladomor. Po krachu „velkého skoku“ následovala etapa nazývaná též „tři hořká léta“ 大饥荒时期 (1959 – 1962), která v důsledku ideologického odklonu vedení státu poznamenala Čínu i ztrátou technické a ekonomické pomoci ze strany socialistických zemí – např. Sovětského svazu. Po zmíněném krátkém období politiky úprav počátkem 60. let 20. století vedl vnitrostranický boj k dalším rozsáhlým čistkám, absolutizování třídního boje a rozvinutí nových politických kampaní, které vyústily do tzv. Velké proletářské kulturní revoluce 文革年代 (1966 – 1976) – nazývané též „desetiletí chaosu a rozvratu“. Po vlivu „kulturní revoluce“ si situace na začátku 70. let 20. století vynutila ráznou nápravu, avšak nerovnoměrnou.

V roce 1971 vstoupila Čína do OSN a o rok později navázala diplomatické styky s Japonskem, Německou spolkovou republikou, Austrálií, Novým Zélandem i USA, z nichž někteří se dokonce stali i důležitými obchodními partnery Číny. Po smrti Mao Ce-tunga získal ve druhé polovině roku 1978 kontrolu nad Čínou Teng Siao-pching (邓小平), který za vlády komunistické strany uskutečnil hospodářskou liberalizaci, díky čemuž se hlavně v ekonomické oblasti země přiblížila více Západu. Zřízeny byly například tzv. „Zvláštní ekonomické zóny“, kde bylo umožněno podnikání západním investorům. Po červnu roku 1989 následovalo pro Čínu relativně krátké období nazývané též „období zaraženého ticha a mezinárodní izolace“. Avšak už počátkem 90. let 20. století se opět začala zvyšovat výroba a ekonomické uvolnění ve městech i na venkově pokračovalo rychlým tempem. Tyto velké změny obnovily obchodní kontakty mezi ČLR a ČR, které byly vybudovány již za období Československa.¹³

¹³ Zhongguogongchangdangxinwenwang [online]. 2014 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://theory.people.com.cn/>

ŽÍDEK, Libor. Hospodářský vývoj Číny: (1949-2005). In Národohospodářský obzor. 2. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2006. s. 72-90.

FAIRBANK, J. F.: Dějiny Číny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1998. ISBN 80-7106-249-9

5. 2. Hospodářský vývoj ČLR ¹⁴

V dnešní době ČLR usiluje o svůj neustálý ekonomický vývoj pod vedením Čínské vlády a územní integrity. S rostoucím ekonomickým vlivem se ČLR zařadila mezi ostatní světové velmoci (především USA, EU, Rusko, Indie, Brazílie a Japonsko) a do rámce G-20. Spolupráce Číny a EU se odvíjí od strategického partnerství rozvíjejícího se v rozličných oborových směrech a formátech. Každoročním výstupem je summit EU – Čína. Těžiště vzájemné spolupráce představují ekonomické vztahy (EU je od roku 2007 největším obchodním partnerem Číny; a naopak po USA je Čína druhým největším obchodním partnerem EU).

Čína se již historicky po dlouhou dobu řadila mezi nejrozvinutější světové ekonomiky. Do konce 17. století se její podíl na světovém HDP (podle PPP – parity kupní síly) pohyboval kolem 25%. V roce 1820 dosáhl dokonce na 33% světového HDP. Poté se však čínská ekonomika, na rozdíl od ostatních světových velmocí, vnitřně zhroutila a v roce 1950 se podíl na světovém HDP propadl až na 5%. V současné době podíl Číny na celosvětovém HDP činí 13%.

Za necelých třicet let od založení ČLR v roce 1949 zrealizovala čínská vláda politiku socialistického ekonomického rozvoje, která byla založena na centrálním řízení a alokaci zdrojů administrativními opatřeními. Na konci 70. let 20. století byl tento přístup vyhodnocen jako neudržitelný, a tak přišel čas zásadní přeměny ekonomického systému.

Snaha Číny o zásadní rozvoj ekonomiky odstartovala v roce 1978, kdy se rozhodlo o započatí hospodářských reforem a oficiálním zahájení diplomatické spolupráce mezi EU a Čínou. Reformy měly (a stále mají vliv) na hospodářský vývoj Číny a její hlubší zapojení do světového dění. Hlavní reformátor TengSiao-Pching provedl hospodářskou liberalizaci a jeho cílem bylo zabránit vnitřním nerovnováhám ekonomiky a zvýšit životní úroveň obyvatelstva. Mezi reformy patřily modernizace u čtyř odvětví, zřízení zvláštních ekonomických zón a přístavů atd. Reformy posílily roli

¹⁴ Světová banka. The World Bank: Data [online]. 2013 [cit. 2013-10-28]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/>

National Bureau of Statistics of China. National Bureau of Statistics of China: Statistical Data [online]. China, 2013 [cit. 2013-10-28]. Dostupné z: <http://www.stats.gov.cn/tjdt/>

Číny ve světové ekonomice v takovém rozmezí, jaké doposud Čína ve své historii nepamatuje. Důkazem byla participace v mezinárodních ekonomických organizacích a zvýšení objemu obchodu.

Na počátku 80. let 20. století se stala Čína členem Světové banky (WB) a Mezinárodního měnového fondu (MMF). V polovině 80. let pak následoval vstup do Asijské rozvojové banky (ADB). Již od roku 1986 Čína usilovala o přistoupení k Všeobecné dohodě o clech a obchodu (GATT). Signifikantní je pak nárůst obchodu, který se v období od roku 1978 do 1989 téměř zdvojnásobil. Pro čínský obchod byl velmi důležitý i nárůst vlivu zahraničního obchodu na domácí ekonomiku. V roce 1978 bylo přijato rozhodnutí povolit přímé zahraniční investice v několika „zvláštních ekonomických zónách“ podél pobřeží. Tyto zóny se později rozrostly na čtrnáct pobřežních měst a tři pobřežní regiony. Všechna místa nabízela zahraničním investorům příznivé daňové podmínky a další výhody, což bezpochyby přispělo k růstu exportu, vzniku nových továren a pracovních míst.

Od roku 1988 se začaly zakládat soukromé a družstevní podniky a již v roce 1995 přesahovala soukromá produkce státní podniky. Reformy se zaměřily také na restrukturalizaci zaostalých a neefektivních podniků a v neposlední řadě na odstranění deformací v bankovním systému. Restrukturalizace podniků se promítla v ukončení činnosti finančně nevýdělečných podniků, masovém propouštění a ve výsledku vedla k vytvoření základu sociálního zabezpečení. V 90. letech 20. století byl kladen důraz zejména na efektivní fungování bankovního systému, který je schopen správně implementovat nástroje monetární politiky.

Výše uvedené reformy vedly k velmi dobrým výsledkům a díky nim se podařilo nastartovat ekonomický růst, který v průběhu 30-ti let dosahuje každoročně v průměru kolem 10 % (nutný vysoký růst). Zvýšení bylo doprovázeno také růstem obchodu a investic. Čína se stala jedním z největších příjemců přímých zahraničních investic (PZI). Výsledky ukazují na evidentní transformaci čínské ekonomiky. Průměrné příjmy se zvýšily osmkrát a i přes stále větší rozdíly v příjmech venkovského a městského obyvatelstva došlo ke zlepšení příjmů u nejchudších obyvatel.

Od roku 1995 pokračovala ekonomika Číny ve svém růstu a podařilo se jí předchozí rychlé tempo dostat pod kontrolu. Obchodní bilance byla přebytková a díky

unifikaci měny v roce 1994 a následné devalvaci bylo vytvořeno pozitivní prostředí pro snížení zadlužení země. Meziročním růstem HDP oproti předešlému období (1990 - 1995) došlo k snížení expanze. V roce 1998 a 1999 probíhala v zemi deflace z důvodu očekávaného vstupu do WTO. Deflace v Číně podkopávala ekonomický růst, snižovala podnikové zisky, měla negativní vliv na nezaměstnanost v Číně, která byla doposud v podstatě neznámým faktorem. Pracovní síla byla alokována státem. Vyskytovala se pouze nezaměstnanost mladých absolventů, kteří čekali na státní zařazení do pracovního procesu. V důsledku této politiky vznikla vysoká skrytá nezaměstnanost.

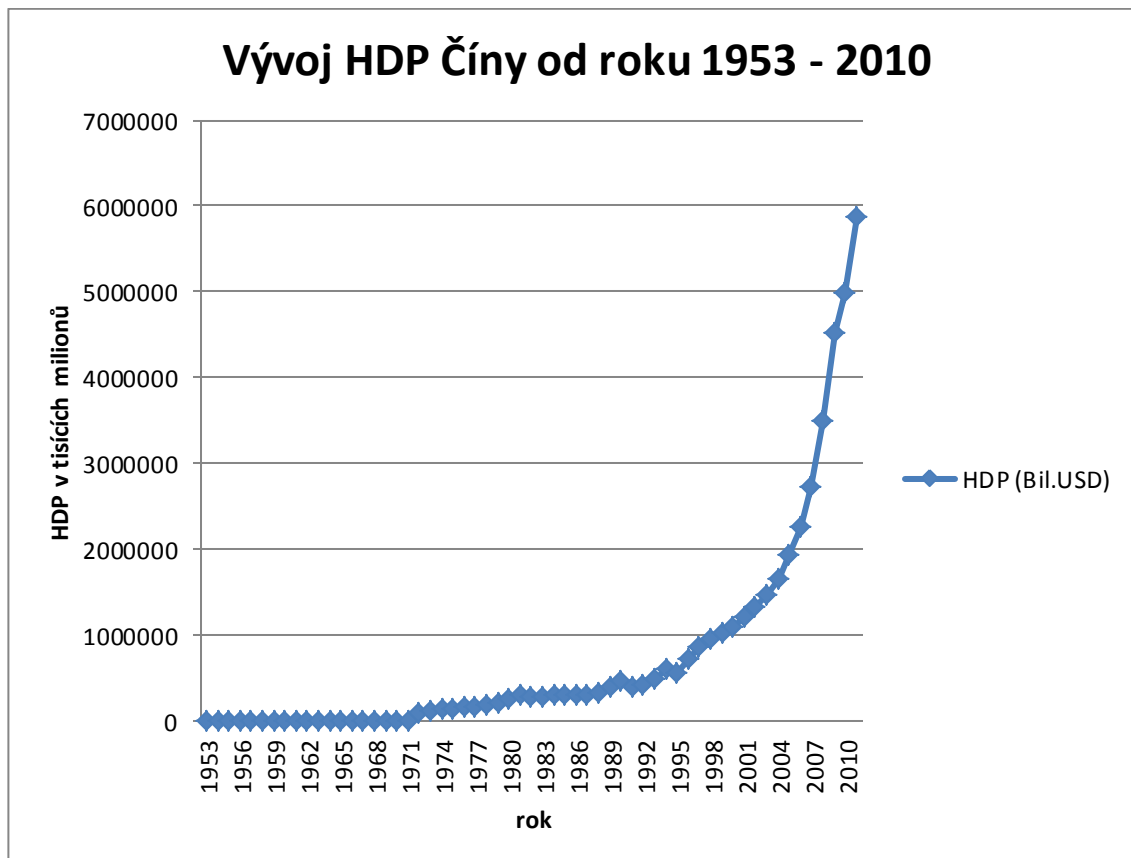
V roce 2001 se Čína stala členem WTO a v roce 2005 měla Čína největší růst od jejího vstupu. Na vliv ekonomiky měly investice, exporty, rostoucí produktivita práce a kapitálu, včetně nárůstu produktivity státem vlastněných podniků, jejichž reforma se začala projevovat v této dekádě. Zároveň nastal i vývoj nezaměstnanosti v městských částech.

V uplynulých deseti letech Čína předběhla několik vyspělých ekonomik (Kanada, Itálie, Francie, Velká Británie a SRN). V roce 2009 se pro celosvětovou finanční krizi opět zvýšila nezaměstnanost, i přesto, že v roce 2010 Čína zaujala pomyslné 2. místo (v celkovém objemu HDP) a předstihla Japonsko.

Nyní se podíváme na vývoj HDP Číny dle údajů z národního čínského statického úřadu. Po reformách v roce 1978 se celkový HDP Číny změnil z 364,5 mld. Juanů (216,4 mld. USD) na 31,4 bilionů Juanů (45,2 bilionů USD) v roce 2008. Vývoj Čínského HDP prošel několika fázemi: v roce 1956 to bylo více než 100 miliard Juanů, v roce 1982 - 500 miliard Juanů a v roce 1986 dosáhl 1,0275 bilionů Juanů (297,5 mld. USD). V roce 1995 HDP dosáhl 6,0794 bilionů Juanů (728 mld. USD) a v roce 2001 - 10,9655 bilionů (1,3248 bilionu USD). V cenách roku 2002 HDP ve srovnání s rokem 2006 přesáhl 20 bilionů Juanů, a v roce 2008 to bylo 30 bilionů Juanů. Celkový HDP v roce 2010 dosáhl přibližně 40 bilionů. V roce 2012 činí HDP 51,9 bilionů Juanů (8,3 bilionu USD).¹⁵

¹⁵ National Bureau of Statistics of China. National Bureau of Statistics of China: Statistical Data [online]. China, 2013 [cit. 2013-10-28]. Dostupné z: <http://www.stats.gov.cn/tjdt/>

Graf. 2. Vývoj HDP Číny od roku 1953 - 2010

Zdroj: Vlastní zpracování - Vývoj HDP Číny od 1954 do 2010 – Zdroje: Čínský statistický úřad a World Bank Data

5. 3. Vzájemné vztahy mezi ČR a ČLR

Ke vzájemnému uznání mezi Československem a Čínskou republikou došlo již v roce 1919. V roce 1930 navázaly obě země oficiální styk, a do doby okupace Československa mezi nimi tvořily podstatu vzájemných vztahů obchodní styky, které se rozvíjely v duchu přátelské a obchodní dohody uzavřené v Nankinu v roce 1930. Československo uznalo jako jedna z prvních zemí ČLR po jeho založení a navázalo s ní diplomatické styky. V roce 1989 nastala změna politické situace v ČSSR a vztahy mezi ČLR a ČSSR se zhoršily kvůli otázkám Tibetu, Taiwanu a lidských práv. Až v roce

1993, kdy ČLR uznala Českou republiku, se vztahy obnovily. V roce 2009 pak obě země oslavily 60. výročí navázání diplomatických styků.¹⁶

Vzájemné vztahy mezi ČR a ČLR se v současné době vyvíjí bez výraznějších problémů vzhledem k okolnostem, které předurčuje rozdílnost jejich politických systémů a geografické rozlohy. ČR se bezpochyby nemůže s ČLR srovnávat co do velikosti a vlivu na dění na mezinárodní scéně. Mezinárodní pozici ČR podpořil vstup země do EU v roce 2004, jelikož se stala součástí hospodářského celku, který je 2. největším obchodním partnerem ČLR.

V rámci jednotné pozice EU se ČR převážně zapojuje do interakce s ČLR také na multilaterálních fórech - v systému OSN, v rámci jednání EU a ASEAN+3 nebo v rámci činnosti Asijsko-evropského setkání ASEM apod. ČR spolu s celou EU realizuje politiku jedné Číny.

V roce 2004 se uskutečnila oficiální návštěva prezidenta ČR Václava Klause v ČLR a během této návštěvy byla sjednána nová Dohoda o hospodářské spolupráci. Později byl ustaven Smíšený ekonomický výbor, který má pravidelně zasedat a zabývat se konkrétními obchodními záměry a investičními projekty, stejně jako překážkami a problémy ve vzájemné obchodní spolupráci. V roce 2005 předseda vlády ČR Jiří Paroubek s delegací navštívil ČLR, ve stejném roce pak předseda vlády ČLR Wen Jiabao navštívil ČR. V roce 2006 proběhlo první zasedání SEV v Pekingu a další krátká pracovní návštěva prezidenta Václava Klause během jeho asijské cesty s podnikatelskou misí. Ve stejném roce předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Lubomír Zaorálek navštívil ČLR. ČR naopak navštívil v roce 2006 vicepremiér Státní rady ČLR Hui Liangyu a v roce 2008 generální sekretář Státní rady ČLR Hua Jianmin, přičemž v mezidobí se uskutečnilo i druhé zasedání SEV v Praze. Bilaterální jednání ministrů zahraničních věcí ČR Karla Schwarzenberga a ČLR Yang Jiechi se uskutečnila krátce po jmenování obou ministrů do funkce, v rámci setkání ministrů zahraničí ASEM v Hamburku v roce 2007. V roce 2008 jednal s ministrem Yang Jiechi také místopředseda vlády ČR pro záležitosti EU Alexandr Vondra v rámci summitu ASEM -7 v Pekingu. V roce 2009 došlo k setkání premiéra Wen Jiabao s českým prezidentem Václavem

¹⁶ FÜRST, Rudolf. Česko-čínské vztahy po roce 1989. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2010, 235 s. ISBN 978-802-4616-537

Klausem i premiérem Janem Fischerem jakož to hostiteli summitu ČR-ČLR v Praze. Znovu se prezident Klaus setkal s premiérem Wen Jiabao v rámci 8. summitu ASEM v Bruselu v roce 2010. V rámci světové výstavy EXPO 2010 navštívilo ČLR několik ministrů ČR. V současné době trvá pozvání pro čínského prezidenta k oficiální návštěvě ČR.¹⁷

Hospodářská spolupráce je nadále těžištěm současných česko-čínských bilaterálních styků. Obchodní bilance, i přes výraznou aktivitu na politické úrovni, zůstává nicméně výrazně v neprospěch ČR, mj. pro byrokratické překážky a další technická specifika čínského teritoria. S ohledem na vzájemné proporce a kapacity obou zemí jsou perspektivním směrem česko-čínské spolupráce přímé kontakty mezi kraji a provinciemi a mezi městy. Tímto směrem se ubírají aktivity zejména v posledních letech poté, co k tomuto vymeziily příslušný politický rámec právě návštěvy na nejvyšší úrovni. Vedle tradičních odvětví se pro vzájemnou spolupráci rozvíjí oblast finančních služeb nebo budování systému zdravotního či sociálního pojištění, v nichž může ČLR i prostřednictvím projektů Evropské komise čerpat ze zkušeností České republiky a z její úspěšné ekonomické a sociální transformace.

5. 4. Bilance vzájemné obchodní výměny zboží v letech 2005 - 2012¹⁸

Vzájemná obchodní výměna zboží ČR a ČLR roste od vstupu ČR do EU vysokým tempem. Charakteristickým rysem je vysoká převaha čínských importů do ČR nad českými exporty na čínský trh. V letech 2005 až 2012 v rámci celkových zahraničně-obchodních vztahů ČR tento vývoj patřil k poměrným významným. Na celkovém obratu zahraničního obchodu se podíl obchodu s Čínou ve sledovaném období postupně zvyšoval (v roce 2012 proti roku 2005 byl vyšší o 3,1 procentní bod p. b.). Čína se tak stala nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR ze států mimo EU.

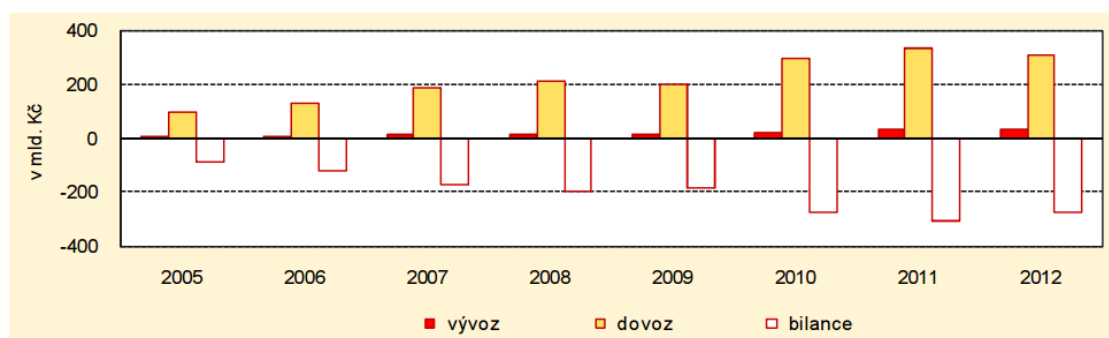
¹⁷ Vzájemné vztahy ČR - ČLR, historie a současnost. Velvyslanectví České republiky v Pekingu [online]. 2012 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/beijing/cz/vzajemne_vztahy/vztahy_cr_clr/vzajemne_vztahy_cr_clr_historie_a_1.html

Čínské-české vztahy: politické styky. EMASSY OF THE PEOPLE REPUBLIC OF CHINA THE CZECH REPUBLIC [online]. 2010 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://cz.china-embassy.org/cze/jkgk/politick/vztahy/>

¹⁸ Databáze zahraničního obchodu, Český statistický úřad, 2013.

Trend navyšování deficitu obchodní bilance s Čínou v letech 2005 až 2008 (průměrně ročně o 29 mld. Kč) byl přerušen v roce 2009, kdy meziročně schodek klesl o 15,3 mld. Kč, a to vlivem meziročního snížení dovozu. Další prohlubování pasivního salda zahraničního obchodu s Čínou následovalo v roce 2010 a v roce 2011, v němž dosáhlo dosud nejvyšší hodnoty. Stalo se tak o 218,1 mld. Kč vyšší oproti roku 2005 a představovalo více jak devět desetin dovozu z Číny. Vzhledem k propadu dovozu z Číny v roce 2012 v porovnání s rokem 2011 o více jak 29 mld. Kč se schodek v tomto roce o 32,5 mld. Kč snížil, představoval však stále značnou část nekrytého dovozu vývozem.

Graf. 3. Zahraniční obchod s Čínou v letech 2005 a 2012

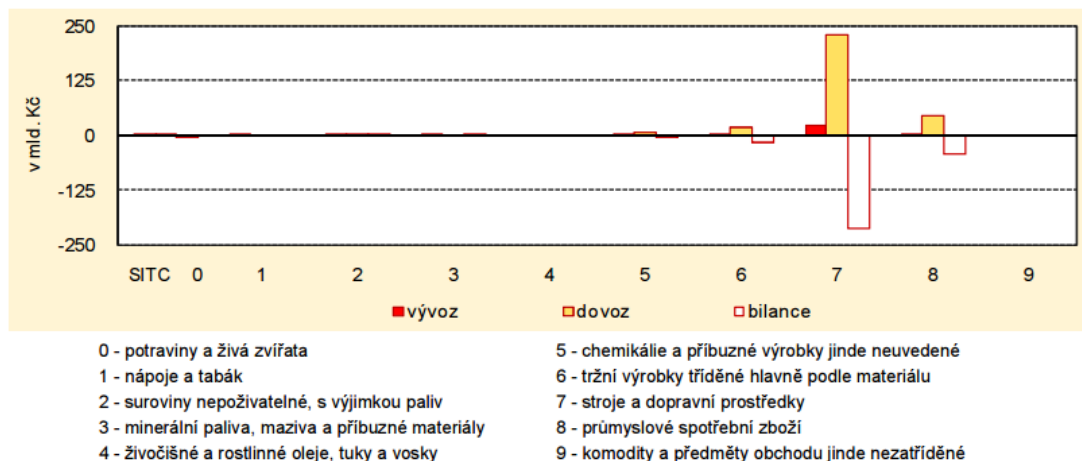

Zdroj: Databáze zahraničního obchodu. Český statistický úřad [online]. 2013 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: www.czso.cz

Komoditní struktura zahraničního obchodu ČR s ČLR

Dominantní postavení v komoditní struktuře zahraničního obchodu ČR s ČLR si dlouhodobě udržují stroje a dopravní prostředky.

Graf. 4. Komoditní struktura zahraničního obchodu ČR a ČLR

Zdroj: Databáze zahraničního obchodu. Český statistický úřad [online]. 2013 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: www.czso.cz

6. ČIŇANÉ v ČR

6. 1. Příchod čínských podnikatelů do ČR

První, relativně malá čínská komunita, vznikla v Československu před druhou světovou válkou. Číňané, kteří se usídlili ve střední Evropě počátkem 20. století, pocházeli převážně z jihočínské provincie Če-t'iang, z okolí města Wen-čou. Do České republiky a ostatních evropských zemí se dostávali dvěma cestami - přes transsibiřskou magistrálu do Moskvy nebo námořní dopravou ze Šanghaje do Marseille, a odtud pak do ostatních evropských států. Někteří z nich našli svůj nový domov i na území České republiky. Jednalo se především o mladé muže, kteří se v Čechách oženili se zdejšími dívkami a založili rodinu. Zabývali se obchodováním, zejména podomním prodejem nebo provozováním kamenných obchodů. Ve 40. letech 20. století se v Čechách objevili Číňané, převážně z okolí Wen-čou, kteří přicestovali i se svými rodinami. Předmětem jejich podnikání bylo opět obchodování, v němž využívali svých "transnacionálních"

kontaktů po celé Evropě. Na konci 50. let 20. století došlo ke konfiskaci živnosti čínských podnikatelů. Celé čínské rodiny pak opustily Československo a přemístily se do západní Evropy. Navzdory navázání diplomatických styků s ČLR v říjnu roku 1949 a následným intenzivním politickým a obchodním stykům byly mezi ČLR a ČSSR kontakty mezi občany obou zemí omezeny pouze na výměny oficiálních delegací a studentů. Avšak i tento úzký kontakt po ideologické roztržce počátkem 60. let 20. století ustal. Existují názory domnívající se, že to nebyly ekonomické, nýbrž i jiné důvody (např. politické), které Číňany přivedly do České Republiky.

Mezi prvními přijeli do bývalého Československa mladí Číňané, kteří vycestování do ciziny chápali jako příležitost pro získání nových zkušeností a rozšíření znalostí. Mnozí z nich se po několika letech vrátili do Číny. Migrační zkušenosti ze zahraničí pro ně znamenaly navýšení sociálního a kulturního kapitálu, který mohli po návratu do Číny využít v kariérním postupu a zvýšení společenského statusu a prestiže mezi kolegy a spolupracovníky.

Naprostá většina Číňanů přijela do České republiky s nadějí na založení vlastního podniku a na zlepšení životní úrovně. Společenská stabilita v České republice, velká poptávka po výrobcích levného průmyslu a podnikatelské příležitosti, byly jedním z dalších faktorů, který přilákal obchodníky, jenž se snažili rozšířit své aktivity za hranice Číny. Čínští obchodníci podnikající v České republice současně udržovali blízké kontakty se svými obchodními partnery v Číně a pravidelně se do Číny vraceli, aby tam kultivovali své vazby.

Na rozdíl od většiny emigračních vln v 19. století začali do střední Evropy v 90. let 20. stol. přijíždět obyvatelé velkých čínských měst a severovýchodních provincií. Vyjma migrantů, kteří přijeli přímo z Číny, se v Československu začínali objevovat i přistěhovanci, kteří k nám zavítali po krátkém pobytu v Maďarsku a Rusku, nebo ze zemí západní Evropy (Německo, Rakousko, Itálie, Španělsko aj.).

Většina z nich neměla původně v plánu v České republice přetrvat, a chtěla se vrátit po určitém čase nazpět do Číny, západní Evropy nebo do Kanady a USA. Další se přesunuli do Rumunska nebo Bulharska, neboť tyto země odkrývaly nové podnikatelské příležitosti. Někteří se také pokusili o své štěstí v Africe a Latinské Americe. Díky slibným podnikatelským vyhlídkám část z prvních čínských migrantů v České republice

zůstala. Nemálo Číňanů přijelo na počátku 90. let do České republiky na služební pas, kdy se na ně díky vízové dohodě mezi ČSSR a ČLR z roku 1956 nevztahovala vízová povinnost. Po příjezdu do České republiky zakládali společnosti s ručením omezeným za účasti českého společníka, jak tehdy vyžadoval zákon. Po založení společnosti pak všichni čínští společníci mohli požádat o povolení k dlouhodobému pobytu v ČR, jejichž platnost bylo potřeba každoročně obnovovat. Lidé s dlouhodobým pobytem poté zvali do České republiky své rodinné příslušníky, kteří se mohli ucházet o pobyt na základě sloučení rodiny. Tímto zvacím systémem, kdy kromě rodinných příslušníků byli zváni i přátelé a obchodní partneři za účelem podnikání, byly vytvářeny migrační řetězce, jejichž činnost se projevila růstem počtu Číňanů s povolením k pobytu v období mezi rokem 1990 a 1996. Tím se také současně rozvíjela ekonomika čínských podnikatelů v ČR, to zvláště i etnický trh.¹⁹

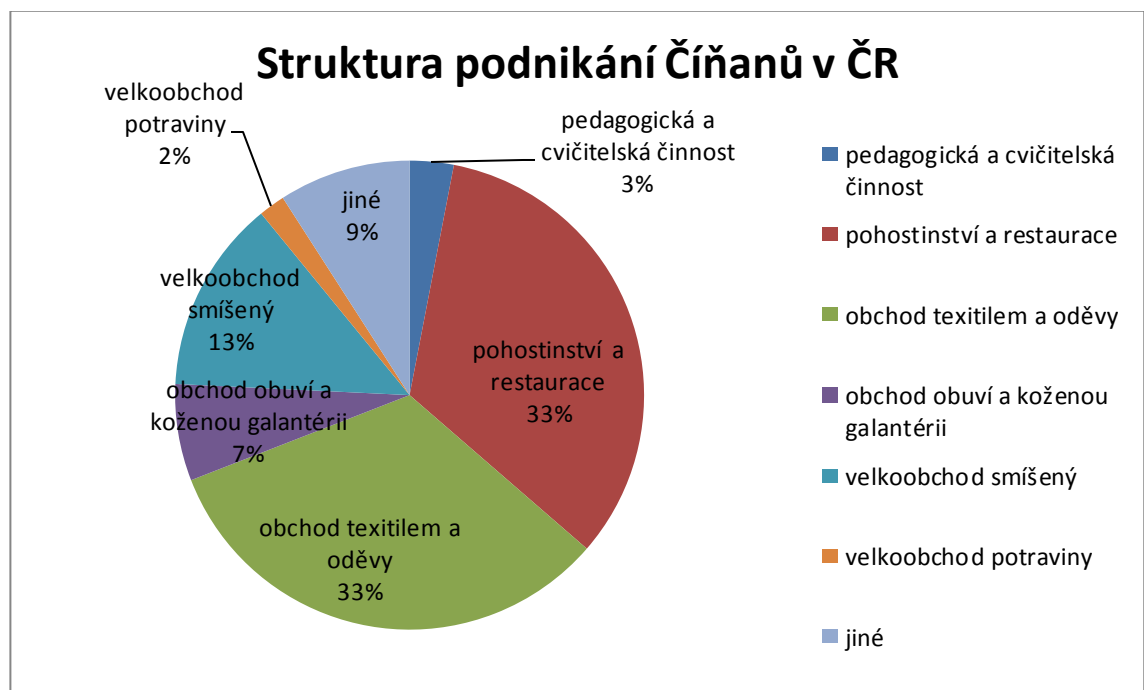
Na začátku 90. let zde pobývalo kolem 35 tisíc cizinců, z toho zhruba 3000 Číňanů a začátek podnikání těchto přistěhovalců z této doby nebyl vůbec jednoduchý. Skoro všichni podnikatelé se prošli podobným způsobem podnikání. Z takto nízkého počtu vyplývá, že podnikání migrantů nemohlo být primárně orientováno na tzv. etnický trh, tedy na uspokojení poptávky migrantů. Kvůli tomu a skoro nemožnému získání zaměstnání u místních zaměstnavatelů, se většina z nich rozhodla vydat cestou podnikání. V té době již existovaly jakési velkoobchody, kde mohli koupit zboží a to pak prodat na svých stánkách. Když si vytvořili lepší a umožňující podmínky, někteří podnikatelé začali spolupracovat a vozili zboží sami z Číny. Až později díky vzrůstajícímu počtu cizinců a jejich specifické poptávce se řada migrantů začala primárně orientovat na etnický trh – např. různé krajanské spolky. Situace podnikatelů sice pokročila, avšak nemohli v této zemi mít jistotu, protože česká politika nedovolovala podnikatelům jakožto fyzickým osobám vlastnit nemovitosti přímo, nýbrž jen prostřednictvím právnických osob.

¹⁹ LI, Minghua. ChineseCommunity in Europe. Xiamen, 2011. Dostupné z: <http://wenku.baidu.com/view/e6e144dcce2f0066f53322e2.html>. Akademická práce. School of Public Affairs Xiamen University.

OBUCHOVÁ, Lúbia. Číňané 21. století. Praha: ACADEMIA, 1999. ISBN 80-200-0641-9

Od roku 1996 počet čínských držitelů dlouhodobého pobytu trvale klesá. Podle statistických údajů z roku 2011 Číňané zastávají pouze dvě procenta ze všech držitelů dlouhodobého pobytu, což je zhruba 2140 osob. Dle nejnovější zprávy o situaci cizinců z roku 2012 Ministerstva vnitra ČR celkový počet čínských příslušníků činí 5607, což není velký rozdíl od předchozího roku. Tento počet zahrnuje 206 podnikatelů a 239 osob s živnostenským oprávněním. Nejběžnější specializace čínských podnikatelů jsou „obchod textilem a oděvy“ a „pohostinství a restaurace“.

Graf. 5. Struktura podnikání Číňanů v ČR

Zdroj: OBUCHOVA, Lubica. *Čínská komunita v České republice 2001. 2003.* Dostupné z: http://www.cizinci.cz/files/clanky/120/Cinska_komunita_v_CR.pdf

6. 2. Kategorie čínských podnikatelů²⁰

Čínské podnikatele v ČR můžeme rozdělit podle podnikatelské specifikace do tří základních skupin.

6.2.1. Nadnárodní podniky²¹

První skupinu tvoří ti, kteří byli vysláni z velkých čínských společností, tzv. nadnárodní společnosti. Tyto společnosti mají dodatečné zázemí, otevírají zde pobočky, velkosklady, dokonce i továrny, dovážejí kontejnery zboží, které rozprodávají supermarketům, podnikům, drobným prodejcům (čínským i českým), případně své zboží vyváží do dalších zemí. Jedná se poměrně o perspektivní mezinárodní firmy. Tyto společnosti si zvu další zaměstnance z Číny a zároveň zaměstnávají i české občany, dále si pronajímají "kamenné" obchody. Tabulka zahrnuje nejznámější čínské nadnárodní společnosti, které sídlí v různých městech v České republice.

Společnost Changhong je jedním z největších výrobců LCD televizorů na světě a sídlí v provincii Sichuan v Číně. V roce 2006 byl položen základní kámen pro výstavbu továrny na barevné televizory s plochou obrazovkou v severní průmyslové zóně města Nymburk, odkud společnost vyváží své produkty do sousedních zemí jako je Francie a Německo. Jedná se o čínskou firmu, která je doposud největší čínskou investicí v rámci ČR (více než 660 mil. Kč). V současné době se v továrnách v Nymburce vyrábí kolem 300 tis. televizorů ročně, neboť výrobní kapacita je postavena až na 1 milion kusů. Podle dostupných údajů plánuje Changhong další investici do výroby bílé elektroniky.²²

V uvedené tabulce jsou dva Čínští telekomunikační giganti Huawei a ZTE, kteří rovněž mají zastoupení v ČR a spolupracují s českými telefonními (mobilní i pevné linky) a datovými operátory na řadě projektů. Společnost Huawei v posledních letech rozšířila své aktivity také o prodej mobilních telefonů, včetně chytrých telefonů

²⁰ ANGELA T. ZACH, MSM. Nepostradatelný čínský průvodce pro život v České republice. Praha: Radio Media s.r.o., 2012

²¹ Čína: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR: Čínské projekty v ČR. Businessinfo.cz [online]. 2013 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cina-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19057.html>

²² Viz: CHANGHONG [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.changhongeurope.com/cz/cs/>

IDEOS, koncovým zákazníkům. Počet zaměstnanců uvedené společnosti se pohybuje kolem 350 osob a roční obrát na českém trhu již v roce 2010 přesáhl 1,6 mld. Kč.²³

Dále zde také působí čínská potravinářská společnost ShanghaiMalingAquarius, která v spolupráci se společností GastroSunwick s.r.o. pro výstavbu závodu v ČR investovala 450 miliónů korun. Svou první investici v Evropě umístila do Hrobčic na Teplicku, kde byla již v roce 2007 zahájena výroba originálního čínského luncheonmeatu, veprového masa ve vlastní šťávě a klasické šunky v konzervě. Koncem roku 2011, pokud by výrobní závod dosáhl produkce na úrovni své plánované kapacity, by se měl počet zaměstnanců ustálit na 150 osob. V roce 2010 podnik vyrobil 3 - 4 tisíce tun masových výrobků a pro další roky plánuje produkci až kolem 10 tisíc tun. Na českém trhu zůstane cca 10 % produkce a ostatní se vyváží do jiných zemí EU, Asie a USA.

Další společnosti působící v ČR:

- Společnost Shanxi Yuncheng Plating Group vyrábí ve středočeském Nymburce kotouče pro tiskařské stroje.
- Společnost Shangdong Linyi Yuli Foodnuts vložila přes 20 miliónů korun do pražírny oříšků KK Foodstuffs.
- Společnost Beijing Fight Company za 12 miliónů korun pořídila provoz na výrobu křišťalového skla v Novém Boru.
- Společnost Longway je dceřiná společnost BAOLONG a zabývá se dovozem produktů z oblasti příslušenství a doplňků pro automobily, motocykly i užitková a nákladní vozidla.

²³Viz: ZTE newsletter MOBILE WORLD [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.ztecz.cz/>
HUAWEI CONSUME [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://consumer.huawei.com/minisite/cz/>

Tab. 4. Čínské firmy v České republice

Čínské firmy v České republice

ČLR

Investor	Česká právnická osoba	Sektor	Kraj
Baolong	Longway Czech s.r.o.	výroba dopravních prostředků	Jihomoravský
Beijing Fight Company		sklářství	Liberecký
Huawei	Huawei Technologies (Czech) s.r.o.	telekomunikace	Praha
Shandong Linyi Yuli Foodnuts	KK Foodstuffs	potravinářský	
Shanghai Maling	Shanghai maling (Czech) a.s.	potravinářský	Ústecký
Shanxi Yuncheng Plate-Making Group		kovodělný	Středočeský
Sichuan Changhong Electric	Changhong Europe Electric s.r.o.	elektronické zařízení	Středočeský
ZTE	ZTE CZECH s.r.o.	telekomunikace	Praha

Zdroj: Podnikání v Číně: Čínské firmy v ČR. Hua2.cz [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.hua2.cz/cinske-firmy-v-cr>

6. 2. 2. Střední a malé podniky

Druhá skupina je nejpočetnější a patří do ní obchodníci a podnikatelé, které známe z tržišť, pouličních stánků, restaurací, maloobchodů a velkoobchodů. Někteří z nich se kvůli počátečním nákladům spojených s podnikáním a pobytem dokonce zadlužili. V Čechách se buď nechávají zaměstnat v restauracích či v některých z velkých čínských společností nebo si projímají stánky, v lepším případě obchůdky, a snaží se prodávat zboží, které dovážejí jejich movitější krajané. Po delším působení spatřem s tvrdou prací si někteří z nich dokonce zakládají vlastní společnosti. Jak je

obecně známo, zabývají se tito, většinou prodejem textilu, obuvi, koženého zboží, případně hraček a elektronického zboží.

6. 2. 2. 1. Velkoobchod a maloobchod

Čínské velkoobchodní podnikatele nalezneme v Plzni, Brně, Ostravě a zejména v Praze. Centrum těchto velkoobchodů představují areály Sapa v části Libuš v Praze, H.K.H ve Vršovicích v Praze a ČKD Kolbenova ve Vysočanech v Praze. Největší centrum velkoobchodů je areál Sapa, který se rozkládá na ploše více než 250 000 metrů², avšak celkový počet čínských podnikatelů, zde se nacházejících tvoří jen malou část.²⁴ Tito podnikatelé pocházejí převážně z jižní Číny, zejména z města Wen-čou ležící v provincii Če-t'iang, přičemž tito vlastní přibližně 60 provozoven (z celkového počtu 600 provozoven) a zabývají se převážně velkoobchodem obuvi. Podíl čínských podnikatelů v asijském velkoobchodním areálu H.K.H. je poměrně větší než na Sapě, avšak předměty podnikání mají podobné. Další čínské velkoobchodní sklady se nachází v bývalém areálu ČKD a v okolí ulice Kolbenova v Praze. Tuto skupinu tvoří z velké části obchodníci ze severní Číny a zaměřují se hlavně na velkoobchod s textilem.

6. 2. 2. 2. Restaurace a velkoobchod potravin

Tradiční podnikatelskou činností čínských usedlíků jsou restaurace, které jsou zakládány různými čínskými kolektivy, např. obchodními partnery, rodinami, jenž pracují od rána do půlnoci každý den sedm dní v týdnu, a to bez jediného dne odpočinku. Tato skupina podnikatelů pochází převážně z provincie Če-t'iang.

Čínské restaurace nejsou homogenní, nýbrž se v ČR rozdělují do dvou úrovní podle velikosti:

Do vyšší kategorie lze zařadit restaurace s velkými investicemi, které drží krok s místním gastronomickým průmyslem. Můžeme zde najít tradiční restaurace zaměřené na asijskou komunitu a luxusní restaurace specializované na českou klientelu. Podnikatelé této kategorie většinou žijí už delší dobu v ČR, znají dobře české prostředí, mají výborné zkušenosti v gastronomii a nemají velké problémy s jazykovou bariérou.

²⁴ SAPA PRAHA obchodní a kulturní centrum [online]. 2013 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.sapa-praha.cz/>

V Praze sídlí přibližně 10 čínských restaurací, které se specializují převážně na čínskou komunitu. K nejznámějším a s nejdelsí tradicí patří zejména Pekingská restaurace na Pankráci v Praze a Čínská restaurace „Žlutá řeka“ v ulici Kolbenova v Praze. Pekingská restaurace mající dva vlastníky je již provozována déle než 10 let, a původně se nacházela v ulici I. P. Pavlova v Praze. Poté se pro neprodlení nájemní smlouvy tato restaurace přemístila do současného sídla – Pankrác, které má rozlohu 700 m² a více než 200 míst k sezení včetně 10 luxusních salonků oblíbených Čínskou komunitou při jakýchkoliv oslavách. Stalí zákazníci jsou zejména velkoobchodníci z areálu SAPA, HKH a také Češi milující originální čínskou kuchyni, a zejména z toho důvodu je tato restaurace považována za dlouhodobě prosperující.²⁵

Čínská restaurace „Žlutá řeka“ nemá provozovnu jen v Praze, nýbrž také v Mladé Boleslavi. Zakladatelem tohoto podniku je rodina Huang, která zde žije již víc než 20 let. Rodina Huang se jakožto úspěšní podnikatelé v oblasti gastronomie účastní nejen různých gastronomických festivalů jakožto reprezentanti čínské kuchyně, ale také se objevují v mnoha významných médiích. Tato restaurace má koncept otevřené kuchyně, hlavní zákazníci jsou krajané, čeští sinologičtí studenti a jiní.

Do nižší kategorie lze zahrnout malé restaurace a oblíbená bistra, která jsou nejpočetnější. Pro tuto skupinu restaurací není potřeba vysoký počáteční finanční kapitál, neboť využívají jednoduchý postup a technologie, a jedná se převážně o rodinné podniky, které jim přenechali předchozí krajané.

V důsledku jazykové bariéry a nedostupnosti některých potravinových surovin určených pro čínské restaurace, se majitelé restaurací rozhodli založit společný velkoobchod s potravinami. V Praze se nachází těchto velkoobchodů přibližně sedm, a to v areálech SAPA, ČKD, H.K.H.

²⁵ Čínská restaurace Huang He [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.huanghe.cz/>
Čínská Restaurace Peking [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.pekingrestaurant.cz/cz/index.htm>

6. 2. 2. 3. Ostatní podnikatelé

Do poslední skupiny se řadí podnikatelé s pedagogickou, tlumočnickou a cvičitelskou činností v oblasti bojových umění, případně provozující další různé služby určené čínské komunitě, např. krajanské spolky, obchodní komory, školy, podniky zabývající se účetnictvím, cestovní agentury atd. Do této skupiny zpravidla patří Číňané mladší generace z velkých měst, kteří jsou vzdělanější a přizpůsobivější českému prostředí.

Překladatelské, právní a účetní služby

Číňané v Praze neprovozují více jak 5 kanceláří s těmito službami. Většina z nich poskytuje služby v oblasti účetnictví, v oblasti vyřizování administrativních záležitosti na úřadech a zároveň i tlumočnické a právní služby. Jako příklad lze uvést Kancelář SEVCO s.r.o., jejíž hlavní činností je účetnictví pro malé a střední čínské společnosti, a dále zastupování čínských podnikatelů v záležitostech se správními orgány, např. vyřizují povolení k zaměstnání na úřadu práce, zakládání nových společností, prodlužování pobytu na cizinecké policii atd. Dále poskytují i související služby jako je pojištění, úvěry a konzultace v oblasti podnikání a zprostředkování. Tento podnik působí již více než 10 let a zakladatelem je čínsko-česká rodina. Hlavním důvodem dlouhodobé prosperity této společnosti je znalost českého podnikatelského prostředí, čínského jazyka a potřeb čínských klientů.

Překladatelské kanceláře vlastněné čínskými občany se nachází na území hlavního města Prahy pouze dvě – kancelář prof. He Lei a Čínská obchodní a kulturní agentura. Jak bylo již uvedeno, není těchto podniků s čínskými vlastníky příliš, neboť nadepsané služby spíše provozují místní odborníci z řad českých občanů, a to kvůli obtížným podmínkám pro Číňany.

Zprostředkování ubytování

V ČR existuje často i podnikání v podobě zprostředkování ubytování pro čínskou komunitu. Mezi čínskou komunitou je nejznámějším Huarenzhijia (přeloženo do češtiny jako „čínský dům“). „Čínský dům“ poskytuje ubytování ve dvou lokalitách – Praha 4 a Praha 10, neboť tyto se nachází v blízkosti center podnikání Číňanů. Tyto

domy si většinou pronajímají zaměstnanci pracující právě ve shora uvedených centrech podnikání.

Krajanský spolek

Sdružení Číňanů v České republice (Hua Lian hui) patří mezi desítkou čínských krajanských sdružení k nejvlivnějším. Sdružení bylo založeno českou občankou čínského původu. Sdružení je otevřeno všem lidem čínského původu. Namísto lokálních a politických identit a jiných organizací, je sdružení zaměřeno převážně na krajany, jejich čínskou kulturní identitu a na posilování vzájemné solidarity. Kromě posilování komunitního ducha mezi vzájemně znesvářenými Číňany je hlavním cílem sdružení také ochrana zákonných práv Číňanů žijících v České republice, podpora čínských podnikatelů a poskytování teoretické i praktické pomoci krajanům, kteří se ocitnou v nouzi. Sdružení například poskytuje právní poradnu a vydává informační deník „Česko-čínský zpravodaj“ (Jie Hua Tong Xun), v němž přináší aktuální informace nejen o situaci v České republice, ale i o úpravách zákonů a změnách především celních předpisů. Zpravodaj se tak stává stěžejní platformou pro diskusi uvnitř čínské komunity. Kromě spolupráce s českými úřady je sdružení otevřeno i české veřejnosti a pořádá akce, na nichž seznamuje českou společnost s čínskou kulturou.²⁶

Čínské bojové umění²⁷

V Praze existují dvě kulturní centra se zaměřením na čínské bojové umění Kungfu, tj. Wushu centrum mistra Qin Ming Tao a Zhai Hua Wushu Institute. Tyto dvě centra pořádají pravidelná soustředění a vystoupení s ukázkami různých stylů bojového umění. Tyto centra nabízejí kurzy jak pro dospělé, tak pro děti, které mají zájem o čínské bojové umění a čínskou kuchyni. V centru lze nalézt také obchod se suvenýry, medicínou a příslušenstvím pro bojové umění.

²⁶ Jiehuawang. Jiehuawang [online]. 2005 [cit. 2013-10-9]. Dostupné z: www.jiehua.cz

²⁷ WU SHU CENTRUM QIN MING TANG [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.wushucentrum.cz/>
Zhai Hua Wushu Institute [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.kungfucentrum.eu/>

Rodina Mistra Qin z Wushu centra žije v ČR již 25 let, kdy posléze přicestoval do ČR i jeho syn a společně rozšiřují podnikání. V současné době provozuje podnikání nejen na území Prahy, ale také v Brně a Plzni. Známa média jako je televize Nova a noviny Metro publikovaly mnoho pozitivních článků o jejich Wushu centru a jedná se tak o poměrně prosperující podnikatelé v této oblasti.

Mezinárodní čínská škola²⁸

Mezinárodní čínská škola v Praze získala akreditaci v srpnu roku 1995. Původně využívala pronajatých prostor na kolejích VŠCHT na Praze 6 – v Dejvicích, v listopadu roku 2001 se přemístila do rodinného domu na Praze 10. Škola poskytuje celodenní možnosti vzdělávání pro čínské děti v čínštině a v souladu s osnovami platnými pro základní školy v ČR. Jako cizí jazyk se vyučuje zde angličtina a čeština. Vysvědčení je považováno za rovnocenné s vysvědčením ze škol v ČR. Pro čínské děti, které v dopoledních hodinách navštěvují české školy, nabízí čínská škola odpolední kurzy čínštiny a angličtiny, hodiny výtvarné a hudební výchovy, pohybové aktivity atd. Čínský jazyk je také dostupný pro české zájemce, neboť škola nabízí kurzy čínského jazyka a projekt soutěž Chinese Bridge pro zahraniční studenty. Projekt Chinese Bridge je součástí skupiny „Konfuciova instituce“, která je mezinárodně známá a podporována i čínskou vládou. Vystoupení žáků tvoří již nedomyslitelnou součást všech čínských kulturních akcí.

Ředitelem a zároveň zakladatelem školy je Číňan, který v 80. letech 20. století absolvoval postgraduální studium na VŠCHT. Spolu s manželkou, vysokoškolsky vzdělanou učitelkou čínského jazyka, byli také prvními učiteli. Dnes má škola kolem 15 učitelů (včetně Čecha a Kanadanky) a kolem 50 žáků v pěti třídách ve věku od šesti do sedmnácti let. Pro potřeby rodičů zajišťuje škola i ubytování internátní formou, a to ve dnech od pondělí do pátku. Část provozních nákladů se hradí z finančních darů právě zdejších čínských podnikatelů. Výše školného je odstupňována dle finančních možností

²⁸ OBUCHOVA, Ľubica. *Čínská komunita v České republice 2001*. 2003. Dostupné z: http://www.cizinci.cz/files/clanky/120/Cinska_komunita_v_CR.pdf

rodičů, přičemž děti učitelů jsou přijímány bezplatně, stejně tak jako je známo i několik případů dětí z méně movitých rodin.

Kromě této dlouho působící mezinárodní čínské školy existují i další čínské vzdělávací instituce jako je čínská mateřská škola, která byla založena v roce 2012 a kurz českého jazyka pořádaný krajským spolkem Sdružení Číňanů v České republice.

Stavební společnosti

Stavebních společností provozovaných Číňany existuje na území hlavního města Prahy pět. Důvodem existence těchto podniků je, že nabízí služby bez jakýchkoliv komunikačních bariér a nedorozumění, a dále lze jejich služby považovat ve srovnání s ostatními za levné služby. Tyto stavební společnosti většinou tvoří skupina lidí nebo známých, kteří se tímto oborem dříve zabývali v Číně.

Počítačový servis a televizní služby

Počítačové a televizní služby pomáhají čínské komunitě zpestřit život v cizině, a jsou jimi např. instalace čínských satelitních programů, prodej počítačů, konfigurace software do čínštiny a telekomunikační služby.

Cestovní kanceláře

Další neméně populární činností čínských podnikatelů je provoz cestovních kanceláří. Tyto cestovní kanceláře se zabývají zejména prodejem letenek pro čínské krajany v ČR a organizaci zájezdů pro turisty z Číny.

Logistické služby

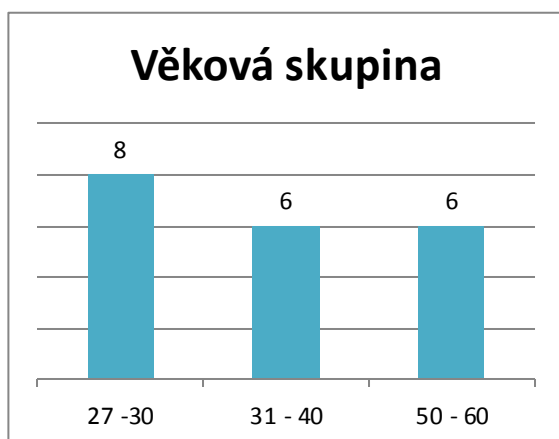
Spousta podnikatelů zabývajících se exportem a importem z Číny vyžívají krajské logistické služby, a to hlavně z důvodu jazykové a administrativní bariéry.

7. VYHODNOCENÍ VÝZKUMU

V rámci vlastního výzkumu byl vypracován otevřený dotazník pro čínské podnikatele. Sběr dat se konal cestou hloubkového rozhovoru s čínskými podnikateli. Cílem daného výzkumu bylo zjištění bariér podnikání a faktor úspěchu čínských podnikatelů, vedlejším cílem pak bylo předložení doporučení pro usnadnění podnikání Číňanů v ČR.

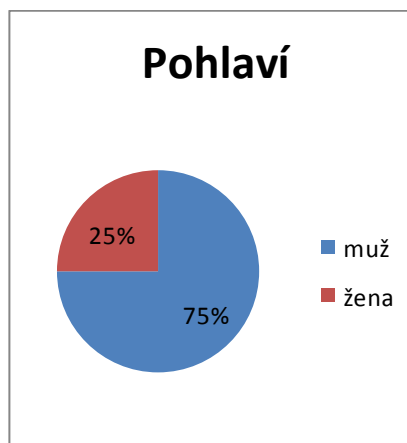
Výzkumu se zúčastnilo 20 osob ve věkovém rozmezí od 27 do 60 let. Z toho bylo 8 osob ve věkovém rozmezí od 27 do 30 let, 6 osob ve věkovém rozmezí od 31 do 40 let, zbytek ve věkovém rozmezí 41 – 50 let. V dotazované skupině byla zastoupena obě pohlaví, přičemž převažovali muži (žen bylo jen 5 osob).

Graf. 6. Věková skupina

Zdroj: Vlastní zpracování

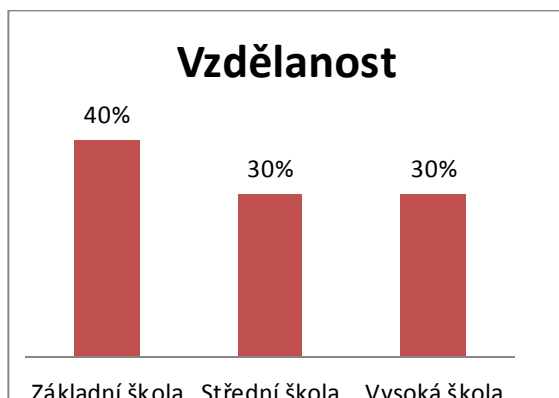
Graf. 7. Pohlaví

Zdroj: Vlastní zpracování

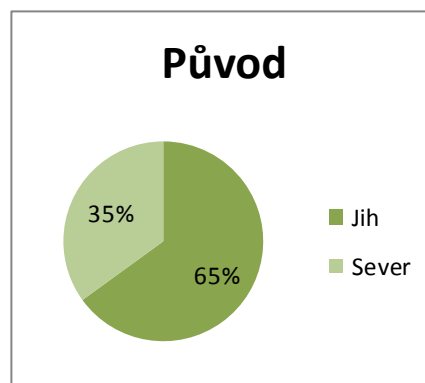
Co se týče vzdělanosti účastníků rozhovoru: 40% účastníků mělo základní vzdělání, 30% středoškolské a 30% vysokoškolské. Většina pocházela z jižní Číny, tj. zejména z měst Če-t'iang a Fu-t'ien.

Graf. 8 Vzdělanost

Zdroj: Vlastní zpracování

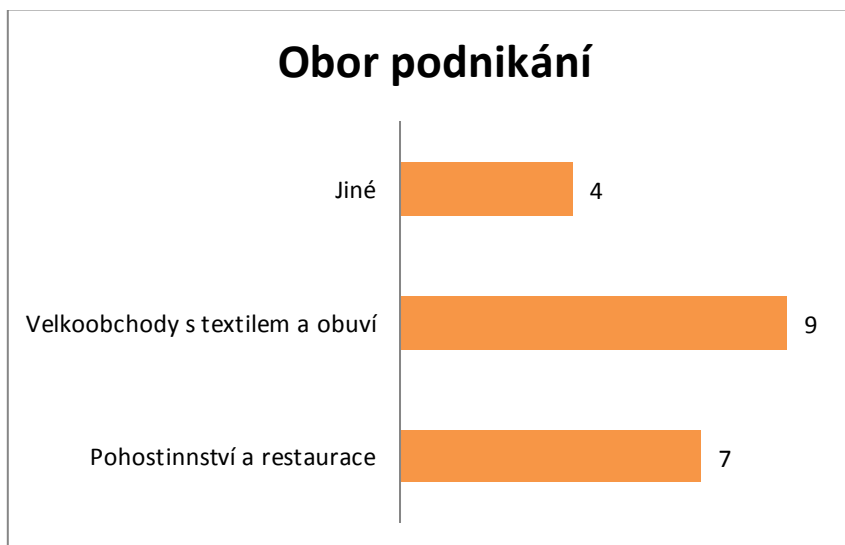
Graf. 9. Původ

Zdroj: Vlastní zpracování

Doba podnikání neboli doba pobytu těchto podnikatelů na území ČR se pohybuje v rozmezí od tří do dvaceti let. Specializace dotazovaných se rozdělila do tří skupin, tj. velkoobchody s textilem a obuví, pohostinství a restaurace a jiné. Podnikatelé specializují pohostinství a restaurace, jsou většina z města Qingtian, provincie Če-ťiang. Velkoobchody s textilem a obuví vlastní převážně podnikatelé z provincie Fu-ťien a také z provincie Če-ťiang, ale z města Wen-čou.

Graf. 10. Obor podnikání

Zdroj: Vlastní zpracování

70 % dotazovaných jsou držitelé trvalého pobytu a 30 % mají dlouhodobé pobyty. Dále z rozhovorů bylo zjištěno, že největší bariéry podnikání se vyskytují v oblasti politicko-právní, administrativní-jazykové, socio-kulturní a ekonomické.

7. 1. Politicko - právní prostředí

Podle zákona o živnostenském podnikání lze v České republice podnikat na základě jedné i více živností. Živnosti se dělí na ohlašovací, resp. volné, řemeslné a vázané, a koncesované. Každá z živností opravňuje k jiné podnikatelské činnosti, avšak současně také klade jiné požadavky na získání příslušného oprávnění. Nejsnáze získatelné jsou živnosti volné, kde se neprokazuje vzdělání ani praxe. Do této skupiny patří obory bez tzv. administrativních vstupních bariér na začátku podnikání. U vázaných a řemeslných živností se dokládá vzdělání a praxe resp. odborná způsobilost, což je pro cizince velmi obtížná věc. To samé v případě živností koncesovaných, u kterých se vyžaduje splnění speciálních podmínek pro vydání. Z důvodu nesouladu úrovně vzdělání pro uznání čínské kvalifikace a složitosti pro nabytí českého výučního listu čínským podnikatelům zbývá z předloženého výčtu jen volná živnost.

Podle příslušného zákona podnikatelé musí mít ohlašovací – řemeslnou živnost na provozování restaurace, dále splnit několik základních požadavků, jako je nutnost kolaudace prostor určených k podnikání, případně stavební povolení, vyjádření od hygieniků, hasičů, bezpečnosti práce a popřípadě památkářů. Pro získání ohlašovací - řemeslné živností je vyžadována praxe v oboru a způsobilost pro práci s potravinami doloženou platným zdravotním průkazem. Odborná způsobilost pro hostinskou činnost znamená vzdělání v oboru případně jiné vzdělání a vždy příslušná délka praxe. Pro majitele restaurace je často problém najít takového odpovědného zástupce, který vyhovuje výše uvedeným podmínkám. Sebe nemohou ustanovit za zástupce z důvodu nesplnění požadavků. Navíc takoví čínští odpovědní zástupci skoro vůbec nejsou a českým odpovědným zástupcům nedůvěřují.

Podle účelu pobytu můžeme čínské podnikatele rozdělit na dvě skupiny, jsou to dlouhodobé pobyty (víza) a trvalé pobyty. Většina těchto podnikatelů si před vstupem do ČR zažádala o legální pobyt – dlouhodobé vízum za účelem podnikání. Aby získali tento typ víza, potřebují podat žádost o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání

na zastupitelském úřadě a přiložit k této požadované doklady jako jsou cestovní doklad, doklad potvrzující účel pobytu, prostředky k pobytu na území, doklad o zajištění ubytování, 2 fotografie a superlegalizovaný výpis z evidence Rejstříku trestů. Bez spolupráce s agenturou, rodinou či přáteli, kteří již pobývají v Čechách, by tento postup jednotlivec stěží zvládl. Rozhodování o těchto žádostech patří do působnosti Ministerstva vnitra ČR a v současné době se nejčastěji zamítají z důvodu, že předložené doklady neodpovídají skutečnosti, ač tomu tak fakticky není.

Jeden z respondentů dokonce uvedl, že z důvodu plánovaného důchodu a existujícího podniku pro svého syna si společně zažádali o dlouhodobé vízum pro syna, aby mu mohl přenechat svůj podnik, který budoval přes 20 let. Ačkoliv si pečlivě připravili žádost a požadované dokumenty s pomocí advokáta, nebyla žádost povolena ze (dle názoru advokáta i dikce zákona) zcela absurdního důvodu.

Podle zákona o pobytech cizinců je dlouhodobé podnikatelské vízum při procesu prodloužení transformováno na tzv. dlouhodobý pobyt za účelem podnikání s platností až na dva roky. V roce 2011 byla přijata novela zákona o pobytu cizinců, která zpřísňuje požadavky a způsobuje nepříznivou situaci pro všechny zahraniční podnikatele včetně čínských. Čínským podnikatelům u prodloužení platnosti o povolení k dlouhodobému pobytu vznikla nově povinnost předložit na vyžádání platební výměr daně z příjmu fyzických či právnických osob, potvrzení o bezdlužnosti od České správy sociálního zabezpečení a příslušného finančního úřadu, a povinnost prokázat provozování živnosti či jiné podnikatelské činnosti, dále i povinnost poskytnout součinnost s veškerou kontrolou, a případně i povinnost zúčastnit se výslechů. Všichni respondenti vypověděli, že vyšší náročnost prodloužení pobytu jim způsobila spoustu nepříznivých situací. Kvůli dlouhotrvajícímu procesu a složitému vyřizování pobytu většina z nich čekala i déle než půl roku na povolení pobytu. Podnikatelé, kteří potřebují cestovat mezi Čínou a Českem si kvůli obchodování museli vyřídit „překlenovací vízum“ na cestu. Systém „překlenovacího víza“ se stále mění. V předchozích letech se tato víza vydávala v praxi jen na dva měsíce, pět měsíců, přičemž lhůtu překlenovacího víza zákon nestanoví, a tak tato bývá určena jen uvážením příslušné pověřené osoby Ministerstva vnitra, čehož mnozí úředníci bohužel často zneužívají a jejich postup hraničí až s libovůlí správního orgánu. S tím je spojena větší komplikovanost a vyšší náklady pro čínské podnikatele

na vyřizování požadovaných dokumentů od Ministerstva vnitra. Na konci roku 2011 byl schválen další návrh na opatření ekonomické migrace usnesením vlády, která realizuje další restriktivní opatření vůči podnikatelům-cizincům. Mezi návrhy patří např. posouzení přínosu pro českou ekonomiku a společnost, podnikání ihned po příjezdu do země jen s podmínkou investování (hovoří se až o 5 miliónech Kč) nebo až po dvou letech na území ČR. Dopadem pro menší společnosti by byl omezený vstup do českého podnikatelského prostředí.

Nedůvěra čínských podnikatelů ve zdejší právní řád a politiku ve spojení s nejistou délkou pobytu, neliberalizovaný trh s nemovitostmi, nedostatek bytových prostor a omezení platící pro cizince, kteří se plánují stát vlastníkem nemovitosti v Čechách, představují hlavní nevýhody pro čínské podnikatele. Koupit nemovitost mohou v ČR jen přistěhovalci s trvalým pobytem nebo obchodní společnost. Hlavní problém, na který podnikatelé s dlouhodobým pobytem v současnosti narážejí, je nemožnost legalizace pobytu v ČR na dobu delší než dva roky. A právě tyto problémy je odrazují od dlouhodobého plánování a investic na českém území, protože jim do budoucna není poskytnuta žádná záruka pobytu a trvale je udržuje ve stavu dočasné nejistoty. Pokud by byl zákon o pobytu cizinců upraven tak, aby cizinci měli větší jistotu pro svůj pobyt, samozřejmě v mezích zákona, tak tato situace podle mého názoru mimo jiné zajistila prospěch především České republice.

7. 2. Administrativní - Jazykové bariéry

Jazyková bariéra představuje jednoznačně jednu z nejtěžších bariér. S tím často souvisí i administrativní obtíže při jednání na úradech, na policii a u jiných institucí. Nejčastější administrativní překážky jsou pro čínské podnikatele malá vstřícnost českých úředníků, neochota pomoci při jazykových potížích, nemožnost jednat v jiném světovém jazyce a jejich nedostatečná informovanost.

Někteří úředníci (na úřadu práce, ale i v jiných institucích) – vyjma těch zabývajících se touto problematikou intenzivněji – například zaměňují či směšují práva a povinnosti jednotlivých pobytových statusů a podle toho někdy i chybně jednají. Stává se také, že jednotlivé úřady (nebo i jednotliví úředníci v rámci jednoho úřadu) interpretují rozdílným způsobem některá právní ustanovení, tudíž v identických

situacích vydávají - v rozporu s českým právním řádem - odlišná rozhodnutí. Vedle špatné informovanosti u úředníků se vyskytují rovněž problémy s neprofesionálním jednáním, zejména vůči cizincům (včetně čínských podnikatelů), např. když úředníci nedokážou s cizinci efektivně komunikovat. Nejenže s lidmi, kteří dobře nerozumí česky, hovoří „úředním“ jazykem, jemuž mnohdy nemusí rozumět ani občan ČR, ale často neberou v potaz, že cizinci v mnoha případech pocházejí z kulturně velice odlišného prostředí a v českých úředních postupech se vůbec neorientují. Cizinci se naopak na některých místech setkávají se stereotypním vnímáním (a přístupem, který z něj vychází) a s neochotou vyjít jakkoliv vstříc.

Neznalost češtiny je větším problémem pro čínské podnikatele, kteří pocházejí z neslovanského jazykového prostředí, tedy z prostředí významně odlišných kultur. Důvodem znevýhodnění v něm nemusí být však jen to, že se čínští podnikatelé nedorozumí vůbec nebo jen částečně, ale i to, že byt' například hovoří plynule českým jazykem, potýkají se i v těchto případech i přes veškerou snahu s odlišným přízvukem nebo tzv. jazykovou interferencí.

Velkým problémem je dále skutečnost, že podnikatelé při vstupu do ČR a často ani později nemají dostatek relevantních informací potřebných k „zorientování se“ ve společnosti, takže se v mnoha oblastech musí spoléhat na krajanské spolky a různé zprostředkovatele. Zdroje informací poskytované krajanskými spolky a zprostředkovateli v rámci komunity vnímají čínští podnikatelé důvěryhodně a komunikují s nimi v mateřském jazyce. U komplikovaných obchodních a právních záležitostí jsou čínští podnikatelé často nuceni se obrátit na advokáty, kteří pro ně vyřeší veškeré potřebné dokumenty a záležitosti, často zcela bez bariér, zato za nemalou finanční odměnu.

Jazykovo – administrativní bariéry se nejvíce vyskytují u podnikatelů s nižším vzděláním a u nově příchozích podnikatelů s krátkou dobou podnikání. Podnikatelé ve věkové skupině 50 -60 let mají menší problém v oblasti jazykové – administrativní, protože pomáhá jim druhá generaci, která vyrostla v české prostředí a mluví dobře česky a anglicky. Dalším výhodou je dlouhodobá zkušenost s podnikáním v České republice, mají vytvořené kontakty.

7. 3. Socio-kulturní bariéry

K socio-kulturním bariérám, které postihují čínské podnikatele, patří xenofobní postoje společnosti zejména z důvodu odlišného vzhledu, původu, mentality a kultury. Xenofobní postoje se považují za největší integrační překážku čínských podnikatelů a všech cizinců, což může vyústit až v pocit sociálního vyloučení u přistěhovalců. Majoritní část společnosti není schopna mezi sebe přijmout cizince, vytváří předsudky a nedůvěru vůči cizincům.

Čínští obchodníci se často setkávají s problémy při navázání obchodní spolupráce, protože čeští podnikatelé k nim nechovají potřebnou důvěru, a tím se pro ně zužují obchodní příležitosti a omezuje je tato skutečnost v rozšíření podnikání.

Časté potíže čínských podnikatelů bývají u pracovního vztahu s českými pracovníky. Čínští podnikatelé by rádi zaměstnávali domácí síly, ale s českými zaměstnanci se dle respondentů moc dobře nevyhází, zejména pro jazykové a kulturní bariéry. Většina českých zaměstnanců pracujících v čínských společnostech neprojevuje zájem o prospěch podniku, a přesto očekávají vysoké platy, a to i přes neomluvené absence. Práce pro Číňany má velkou váhu, Číňané dokážou pracovat bez víkendů, ale zase dodržují své tradiční svátky, což nechápou naopak čeští zaměstnanci.

Podobně mají čínští podnikatelé problémy s platební morálkou svých českých obchodních partnerů. Většina z nich uvádí, že dodávají zboží raději vietnamským obchodníkům, právě proto, že české firmy jim vůbec neplatí nebo hradí platby opožděně.

Čínští podnikatelé velkoobchodů jsou více zvyklí na ústní dohody (tzv. obchodní důvěra). Z důvodu neznalosti místní legislativy a jiné mentality, se velice často stává, že čínští podnikatelé předem zaplatí platbu, aniž na ni požadovali potvrzení nebo písemnou smlouvu, a posléze se z tohoto důvodu potýkají s problémy.

7. 4. Ekonomické bariéry

Bariéru v ekonomických sférách představuje např. nízký příjem, horší přístup k zakázkám, nemožnost získat zápujčku, vyšší náklady spojené s živobytím zejména pro ty, kteří svůj výdělek posílají domů, resp. do země původu.

Jak bylo již uvedeno, mnoho čínských podnikatelů volí zpočátku možnost zaměstnání u krajanů, protože tím překlenou právě počáteční obtíže. Někteří v minulosti

dokonce přijížděli na pozvání od usazených čínských podnikatelů, kteří jim „zálohově“ hradili i cestovní náklady. Čínští zaměstnavatelé se totiž ke svým podřízeným tradičně chovají velice paternalisticky, zajišťují pro ně ubytování a stravování, pomáhají vyřídit formality atd. Ze své strany to pokládají za povinnost stejně tak, jako je naopak pro zaměstnance povinnost pracovat. Až na výjimky ovšem nadřízený i zaměstnanec pracují se stejným nasazením, a to bez ohledu na okolnosti.

Po delší či kratší době, když už jsou částečně obeznámeni s prostředím, začíná zaměstnanec pociťovat své podřízené postavení jako svazující a mohou nastat dva případy. Buď se svým stávajícím nadřízeným dohodne na partnerství, vloží do podniku své finanční prostředky, a tím umožní jeho další rozšíření, nebo se osamostatní. Ve většině případů začíná podnikat ve stejném odvětví a stává se pro bývalého nadřízeného konkurencí.

Počáteční finanční kapitál pro založení samostatného podniku vychází buď z rodinných úspor z Číny, nebo příjem z předchozího zaměstnání v ČR. Menší část využívá „kolektivní kapitál“ svého původního čínského zaměstnavatele, který je vyslal do Evropy. Specifikum zde podobně jako jinde ve světě představují půjčky od přátel žijících v ČR, v Číně či jinde v zahraničí, které nahrazují bankovní služby pro čínské podnikatele nepřístupné. České banky totiž neposkytují úvěry a půjčky ani velkým zavedeným společnostem, je-li jejich vlastníkem cizinec.

Nerovný přístup k zakázkám také brání čínským obchodníkům v podnikání. Nemají stejné obchodní příležitosti jako tuzemští nebo další podnikatelé. Čeští zákazníci v rámci možnosti spíše upřednostňují dodavatele z jiných zemí.

Tyto faktory se stávají dlouhodobou zátěží čínských podnikatelů.

Současná ekonomická situace je dle respondentů velice konkurenční, a to zejména vzhledem k tomu, že dnešní trh je stále otevřenější a ceny rostou. Vlastníci restaurací se domnívají, že dnešní Češi již neutrácejí tolik jako dříve, a to, jednak z důvodu rozšíření čínských restaurací, a jednak z toho důvodu, že plat většiny českých občanů nedosahuje ani průměrné mzdu 24 836, -Kč.²⁹ Podnikatelé v oblasti velkoobchodu také uvedli, že čeští dříve spolupracující podnikatelé již před 10-ti lety

²⁹ Zdroj: Mzdy a náklady práce. ČSÚ [online]. 2014 [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/prace_a_mzdy_prace

začali sami kontaktovat přímo čínské továrny a přestávají spolupracovat s místními čínskými podnikateli. Prostor pro podnikání pro čínské podnikatele v ČR tento trend negativně ovlivnil, a ve spojení s vnitřní konkurencí mezi čínskými podnikateli se stal také nevýhodným, což v důsledku vedlo až ke ztrátě podnikatelských možností. Vnitřní konkurenci netvoří jen čínští podnikatele sami, ale také podnikatele jiných národností s podobným způsobem podnikání – tj. zejména vietnamští podnikatele. Vietnamci zde žijí již několik generací, mají pevnější zázemí a delší migrační historii než Číňané. V ČR jsou jimi otevřené řetězové potravinářské obchody a počet vietnamských občanů je mnohem vyšší než čínských.

Podle názoru většiny respondentů čínští podnikatele ať co do počtu, kapitálu či zkušeností s podnikáním v ČR nemohou překročit zázemí Vietnamců v ČR. Jejich druhá, třetí generace je již zcela zapojena do české majority, pomáhají svým rodičům s běžným životem a podnikáním. Z důvodu rozdílného názoru Číňané nechávají své děti studovat spíše v anglicky mluvící škole, aby v budoucnu mohli žít v Kanadě, Anglii nebo USA. I z tohoto důvodu není většina potomků čínských podnikatelů integrována do českého prostředí jako vietnamské děti, a tím pádem nemohou svým rodičům pomáhat tak, jako je tomu u Vietnamců.

7. 5. Faktory ovlivňující úspěšnost čínských podnikatelů na trhu ČR

Úspěšnost čínských podnikatelů v ČR ovlivňují nejen faktory z uvedených čtyřech hledisek, ale za jejich úspěchem stojí hlavně faktory jako pracovitost a spolupráce. Čínští maloobchodníci a restaurace vynikají flexibilitou, dlouhou otevírací dobou, rychlou obsluhou a vstřícností k zákazníkům. Čínským podnikatelům se daří díky nízkým nákladům na provoz prodejen, protože jde většinou o rodinné podniky, kde manžel odvádí těžkou práci, manželka obsluhuje kasu a prodává a děti pomáhají v době po školní výuce. Nikdy si nestěžují na dobu ani náročnost práce, protože mají velkou zodpovědnost finančně udržovat rodinu.

O spolupráci se hovoří o tom smyslu, že spousta začínajících podnikatelů bez dostatečného finančního kapitálu dostává od svých příbuzných nebo krajanů zápůjčky.

Jakmile se pak dostanou do stabilnější situace, tyto dlužné částky vrátí nazpět svým příbuzným nebo krajanům.

Úspěch podnikatelů etnického trhu jako jsou účetní služby pro krajany, zprostředkovatelské služby atd. vznikl hlavně příčinou bariér. Krajané obchodují s krajany na základě jejich potřeby, vyřešili největší překážky - jazykovou, administrativní, právní a kulturní. Poskytovali svým krajanům potřebné záležitosti a usnadňovali jim složitý proces, a to i za současné úspory finanční prostředků.

8. DOPORUČENÍ PRO ZLEPŠENÍ PODNIKATELSKÉ SITUACE

- Zvýšení úrovně znalosti českého jazyka a rozšíření možnosti jejich integrace do majoritní společnosti.
 - Nízká úroveň znalosti českého jazyka se tvoří především u nově příchozích migrantů, kteří podnikají v rámci své komunity a mají jen omezenou možnost kontaktu se zdejším obyvatelstvem. Přestože kurzy češtiny poskytuje řada nevládních organizací, center na podporu integrace cizinců i některé jazykové školy, ne vždy jsou tyto dostačující zejména pro minimální dostupnost výuky češtiny pro dospělé (z časového a místního hlediska), a také obzvlášť pro čínskou komunitu, a to z důvodů jejich nízkého počtu na území ČR.
 - Proto by bylo vhodné provést tato opatření: rozšířit síť jazykových kurzů zdarma, sladit režim jazykových výuk v kurzech s pracovním režimem účastníků,
- Efektivnější přenos informací v oblasti práva, podnikání, podmínek života
 - Nízké povědomí o svém právním statusu včetně neznalosti zákonem stanovených práv a povinností vede k izolaci a propadu jejich postavení ve společnosti. V současné době trvá nadále nedostatečná informovanost cizinců představující vážný problém. Ačkoliv jsou některé odborné informace publikované na internetových stránkách, ne vždy jsou úplné a ne vždy použitelné pro každého.

- V tomto případě by bylo dobré aktivněji spolupracovat s různými spolky komunity a prostřednictvím nich poskytovat komplexně tyto informace. Zároveň by bylo vhodné poskytovat takové informace ve srozumitelné podobě a poskytnout je k dispozici již v období před příjezdem, a poté i během celého pobytu na území ČR. Pořádané kurzy v rámci projektů integrace by bylo vhodné více individualizovat a přizpůsobit na míru potřebám a situaci konkrétních účastníků kurzu.
- Umožnit poskytování úvěrů, státních podpor, dotací čínské migraci v oblasti podnikání a celkové zlepšení migrační politiky vůči cizincům
- Snížení náročnosti administrativy, profesionálnější přístup úředníků
 - Složitost daňového přiznání patří k nejnáročnějším v celé Evropě, ale i celková náročnost při vyřizování obchodních záležitostí, např. zápis společnosti do OR atd. Jestliže jsou místní podnikatele takovou administrativou obtěžováni, tak pro čínské podnikatele je tato mnohem horší. K tomu mnoho úředníků nejedná odborným postupem a neprojevuje ochotu.
 - Jeví se jeho vhodné provést adekvátní změny v postupech administrativy a zavést přísnější individuální odpovědnost úředníka za jeho přístup, a to zejména v oblasti odpovědnosti za škodu za současného zjednodušení postupu pro uplatnění práv při nedodržení uvedené odpovědnosti ze strany úředníků,
- Snížení xenofobních projevů a zajištění rovného zacházení s cizinci
 - Nerovnocenné zacházení působí čínským podnikatelům nejen přímé ztráty v podnikání zejména co do obchodních možností, nýbrž také nepříjemnosti v osobním životě.
 - Bylo by vhodné podporovat objektivnější názor na Čínu a čínskou migraci považovat za dvoustrannou výhodu, neboť Česká republika je zejména z důvodu historických a politických důvodů podporovaných často českými médii poskytujícími zkreslené informace, stále vůči Číně příliš konzervativní.

9. ZÁVĚR

V této práci se zkoumala situace podnikání čínské migrace v České republice a jejich bariéry v daném prostředí.

Historie čínské emigrace do ČR byla zahájena již před druhou světovou válkou, avšak politická změna v bývalém Československu v roce 1949 přinesla nepříznivý dopad na tuto malou komunitu a jejich podnikání. V 90. letech 20. století začali přijíždět noví čínští migranti, kteří byli velmi mobilní a na svých cestách regionem se pečlivě rozhodovali. Velkou část z této migrační skupiny tvořili příslušníci venkovských oblastí provincie Če –ťiang a také z méně migračně aktivních velkoměst (Peking, Šanghaj, Tiencin). Příčiny migrace nebyly jednoznačné, neboť zde dochází ke kumulaci důvodů sociálních, ekonomických, rodinných, třebaže po příjezdu začali Číňané pracovat u svých krajanů nebo podnikali.

Při zkoumání obchodního styku mezi ČLR a ČR bylo zjištěno, že z důvodu nestabilní politiky ČR se tato spolupráce rozvíjí omezeným způsobem. Dále pro cizince (čínské podnikatele) existuje nerovné podnikatelské prostředí ve srovnání s majoritou českých podnikatelů. Jsou to rozdíly zejména v přístupu k bankovním úvěrům, dotacím a v neposlední řadě problémy s legalizací pobytu u čínských podnikatelů. K podmínkám v zákoně o pobytu cizinců se Ministerstvo vnitra ČR neustále staví přísněji, a to tak, že až místní odborníci zejména z řad advokátů jeho přístup považují až za diskriminační. Z rozhovorů s respondenty se dále potvrdila zkušenost z hlediska socio-kulturního vlivu, totiž, že ať čínští podnikatelé ovládají plynule český jazyk či nikoliv, česká majorita podnikatelů je doposud nebere jako rovnocenné obchodníky, často se jedná až o xenofobní postoje. Nedostatečná vstřícnost, nejednoznačnost a neochota úředníků působí další problémy, to zvláště pro podnikatele, kteří nepocházejí ze slovanských zemí, tj. právě i pro čínské občany. Další překážkou čínských podnikatelů je zvýšená konkurence nejen mezi jimi samotnými, nýbrž také zapříčiněná vnějším tlakem českých i mezinárodních společností, tzv. globalizace po vstupu do EU. Vlivem uvedených překážek v ČR pobývá nejméně čínských podnikatelů z celé Evropy. Podle statistiky z roku 2012 žije v ČR 5607 čínských občanů, z toho podniká jen 445 osob. V této souvislosti je však potřeba mít na paměti, že uvedené statistické údaje jsou povětšinou jen orientační.

Struktura podnikání Číňanů se změnila od té doby, co přijela nová vlna migrantů na počátku 90. let 20. století, kdy se z původních malých stánků buď proměnili v dnešní velkoobchody v jednotlivých centrálních areálech, anebo přešli na podnikání v oblasti hostinství. Pro potřeby čínských migrantů žijících v ČR se také vytvořily různé čínské, česko-čínské nebo české společnosti, jež poskytují služby čínským občanům – tzv. etnická ekonomika. V dnešní době se uvedený etnický trh zkompletoval, neboť vznikly nejen základní služby, ale i služby související jako např. kadeřnictví, počítačový servis atd.

Z výzkumu bylo zjištěno, že čínští podnikatelé v oboru pohostinství mají nejnižší postavení v české společnosti, dále následují podnikatelé v oboru velkoobchodů, nejvyšší postavení mají podnikatelé s dobrou znalostí českého jazyka – tj. překladatelé, cvičitelé, zakladatelé škol a sdružení, ale takových je velmi málo. Dle názoru podnikatelů v oboru pohostinství je český trh poměrně omezený z důvodu nízkého počtu obyvatel a ne příliš vysokým mzdám. Čínští podnikatelé v oboru velkoobchodu pak vyjádřili názor, že podmínky na trhu se zbožím se zhoršily, a to kvůli konkurenci související s globalizací. Ostatní podnikatelé specializující se na kulturní služby si myslí, že naopak v dnešní době mají větší prostor na podnikání z důvodu většího zájmu o čínskou kulturu. Všichni podnikatelé se shodli, že pracovní a o pobytová legislativa v ČR je velmi přísná a nejsou s její koncepcí spokojeni, kdy největší obtíže pro podnikání se vyskytují u podnikatelů s tzv. dlouhodobým pobytem. Dále bylo zjištěno, že existují podnikatelé, kteří nechtějí zůstat natrvalo v ČR a opačná skupina, která naopak má v úmyslu zde žít trvale. Do první skupiny patří převážně podnikatelé s krátkou dobou pobytu, kteří ČR berou jako „přestup“ k další destinaci podnikání nebo jen místo k úsporám pro podnikání doma. Druhou skupinu podnikatelů, která chce zůstat v ČR tvoří spíše podnikatelé, kteří zde již vlastní nemovitý majetek, mají dlouhodobou zkušenost s podnikáním a také jsou lépe jazykově vybaveni. Úspěšnost čínských podnikatelů v ČR ovlivňují nejen výše uvedené faktory jako politicko-právní, jazykovo-administrativní, ekonomické, socio-kulturní, ale ovlivňují ji i oni sami takovými faktory jako např. osobní pracovitost a spolupráce mezi krajany atd. Na základě analýzy všech těchto faktorů navrhla autorka práce doporučení pro zlepšení podnikatelského prostředí a situace pro čínské podnikatelé jako zvýšení úrovně znalosti českého jazyka a s tím

související rozšíření možnosti jejich integrace do české společnosti, zefektivnění přenosu informací v oblasti práva, podnikání, podmínek života od příslušných úřadů směrem k cizincům, zpřístupnění úvěrů, státních podpor, dotací čínské migraci v podnikání, snížení náročnosti administrativy a v neposlední řadě snížení xenofobních projevů vůči cizincům obecně.

10. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ:

OBUCHOVÁ, Lubica. *Číňané 21.století*. Praha: ACADEMIA, 1999. ISBN 80-200-0641-9.

FÜRST, Rudolf. *Česko-čínské vztahy po roce 1989*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2010, 235 s. ISBN 978-802-4616-537

Moderní Čína: *komplexní průvodce novým světovým ekonomickým gigantem*. Vyd. 1. Překlad Naděžda Funioková. Brno: Jota, 2009, 339 s., [8] s. obr. příl. Encyklopedie Britannica - průvodce. ISBN 978-807-2176-816.

ANGELA T. ZACH,MSM. *Nepostradatelný čínský průvodce pro život v České republice*. Praha: Radio Media s.r.o., 2012.

SRPOVÁ, Jitka. *teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 427 s. ISBN 978-80-247-3339-5.

SYNEK, Miloslav. *Podniková ekonomika*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, xxv, 479 s. ISBN 80-717-9736-7

GUINN, Alan, KRATOCHVÍL a Iveta HASHESH. *Podnikatelské prostředí v ČR*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2009, 296 s. ISBN 978-80-7314-176-9.

ČERMÁKOVÁ, Dita, Soňa SCHOVÁNKOVÁ a Klára FIEDLEROVÁ. *Podnikání cizinců v Česku: Vliv struktury příležitostí*. GEOGRAFIE. 2011, roč. 116, č. 4

ŽÍDEK, Libor. *Hospodářský vývoj Číny: (1949-2005)*. In *Národohospodářský obzor*. 2. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2006. s. 72-90.

FAIRBANK, J. F.: *Dějiny Číny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1998.

ISBN 80-7106-249-9

Internetové zdroje:

Podnikání v Číně: Čínské firmy v ČR. *Hua2.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-02-23].

Dostupné z: <http://www.hua2.cz/cinske-firmy-v-cr>

POMŮCKA PRO URČENÍ VELIKOSTI PODNIKU: POČTY ZAMĚSTNANCŮ A FINANČNÍ PRAHY VYMEZUJÍCÍ KATEGORIE PODNIKŮ. *Magistrát* [online].

2009 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: http://www.prahafondy.eu/cz/oppa/pro-prijemce/325_pomucka-pro-urceni-velikosti-podniku.html

SAPA PRAHA obchodní a kulturní centrum [online]. 2013 [cit. 2014-02-23]. Dostupné

z: <http://www.sapa-praha.cz/>

Čínská restaurace Huang He [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z:

<http://www.huanghe.cz/>

Čínská Restaurace Peking [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z:

<http://www.pekingrestaurant.cz/cz/index.htm>

Zhongguogongchangdangxinwenwang [online]. 2014 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z:

<http://theory.people.com.cn/>

Vzájemné vztahy ČR - ČLR, historie a současnost. Velvyslanectví České republiky v Pekingu [online]. 2012 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/beijing/cz/vzajemne_vztahy/vztahy_cr_clr/vzajemne_vztahy_cr_clr_historie_a_1.html

Čínské-české vztahy: politické styky. EMASSY OF THE PEOPLE REPUBLIC OF CHINA THE CZECH REPUBLIC [online]. 2010 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z:

<http://cz.china-embassy.org/cze/jk/gk/politick/vztahy/>

Databáze zahraničního obchodu. Český statistický úřad [online]. 2013 [cit. 2013-10-23].

Dostupné z: www.czso.cz

CHANGHONG [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z:

<http://www.changhongeurope.com/cz/cs/>

Jiehuawang. *Jiehuawang* [online]. 2005 [cit. 2013-10-9]. Dostupné z: www.jiehua.cz

ZTE newsletter MOBILE WORLD [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.ztecz.cz/>

HUAWEI CONSUME [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://consumer.huawei.com/minisite/cz>

Čína: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR: Čínské projekty v ČR. Businessinfo.cz [online]. 2013 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cina-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19057.html>

ekonomiky. Vyd. 1. Praha: Professional Publishing, 2003, 72 s. ISBN 80-864-1944-4.

Světová banka. *The World Bank: Data* [online]. 2013 [cit. 2013-10-28]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/>

National Bureau of Statistics of China. *National Bureau of Statistics of China: Statistical Data* [online]. China, 2013 [cit. 2013-10-28]. Dostupné z: <http://www.stats.gov.cn/tjdt/>

WSDBHome. WorldTradeOrganization [online]. 2013 [cit. 2013-11-02]. Dostupné z: <http://stat.wto.org/Home/WSDBHome.aspx?Language=E>

Počet cizinců. Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 2013-11-03]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tabulky/ciz_pocet_cizincu-001#.UnWaeFlHRSM

LI, Minghua. *ChineseCommunity in Europe*. Xiamen, 2011. Dostupné z: <http://wenku.baidu.com/view/e6e144dcce2f0066f53322e2.html>. Akademická práce. School of Public Affairs Xiamen University.

ECRAN. EuropeChinaResearch and Advice Network [online]. 2013 [cit. 2013-11-03]. Dostupné z: <http://www.euecran.eu/>

WU SHU CENTRUM QIN MING TANG [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.wshucentrum.cz/>

Zhai Hua Wushu Institute [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.kungfucentrum.eu/>

Migrační a azylová politika České republiky. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2013 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>

GÜNTER, Vladislav. Jak a proč být průvodcem cizince: Příručka (nejen) pro dobrovolníky. Dostupné z:

http://www.cicpraha.org/upload/soubory/Prirucka_pruvodce_cizince_web.pdf

Živnostenský zákon – úplné znění | *Zákony Centrum.cz. Zákony Centrum.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-02-09]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/zivnostensky-zakon>

JÜNGER, Josef. Management a podnikání I. [online]. Ostrava, 2007 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: http://projekty.osu.cz/pvsos/doc/management_podnikani.pdf. Učení text. Ostravská univerzita v Ostravě.

Podnikatelské prostředí v ČR. *Ipodnikatel.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-02-22].

Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/O-podnikani-obecne/je-ceska-republika-rajem-pro-podnikani-nebo-podnikatelum-nepreje.html>

OBUCHOVA, Lubica. *Čínská komunita v České republice 2001*. 2003. Dostupné z: http://www.cizinci.cz/files/clanky/120/Cinska_komunita_v_CR.pdf

MACHKOVÁ, H. Současné trendy v mezinárodním marketingu. [online]. 2005 [cit. 2014-03-2].

MACHKOVÁ, Hana. *Mezinárodní marketing: nové trendy a reflexe změn ve světě*. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada, c2009, 196 s. ISBN 978-80-247-2986-2

SEZNAM GRAFŮ, TABULEK

Seznam grafů

Graf 1. Počet podnikatelů cizinců podle státní příslušnosti	24
Graf 2. Vývoj HDP Číny od roku 1953 -2010	30
Graf 3. Zahraniční obchod s Čínou v letech 2005 a 2012.....	33
Graf 4. Komoditní struktura zahraničního obchodu ČR a ČLR.....	34
Graf 5. Struktura podnikání Číňanů v ČR.....	37
Graf 6. Věková skupina (účastníků rozhovoru)	38
Graf 7. Pohlaví (účastníků rozhovoru)	47
Graf 8. Vzdělanost (účastníků rozhovoru)	47
Graf 9. Původ (účastníků rozhovoru)	48
Graf 10. Obor podnikání (účastníků rozhovoru)	48

Seznam tabulek

Tab. 1. Kategorie podniku.....	15
Tab. 2. Teoretické přístupy k formulaci faktorů úspěchu v podnikání	19
Tab. 3. Čínské firmy v České republice	40

SEZNAM ZKRÁTEK

ČR	Česká republika
ČLR	Čínská lidová republika
WTO	World trade organization – světová obchodní organizace
WB	World bank – světová banka
EU	Evropská unie
ČSSR	Československá republika
OSN	Organizace spojených národů
USA	United States of America - Spojené státy americké
G20	Group of Twenty Finance Ministers and Central Bank Governor skupina největších ekonomik světa
SUMMIT	summit meeting - setkání hlav států a vlád na nejvyšší úrovni
HDP	Hrubý domácí produkt
MMF	Mezinárodního měnového fondu
ADB	Asian Development Bank - Asijské rozvojové banky
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade všeobecná dohoda na clech a obchodu
PZI	přímé zahraniční investice
SRN	Spolková republika Německo
USD	United States dollar - Americký dolar
ASEAN	Association of South East Asian Nations Sdružení národů jihovýchodní Asie
ASEM	Asia-Europe Meeting - Asijsko-evropské setkání
SEV	Smíšený ekonomický výbor
OR	Obchodní rejstřík

12. PŘÍLOHY

Příloha I Smluvní základna

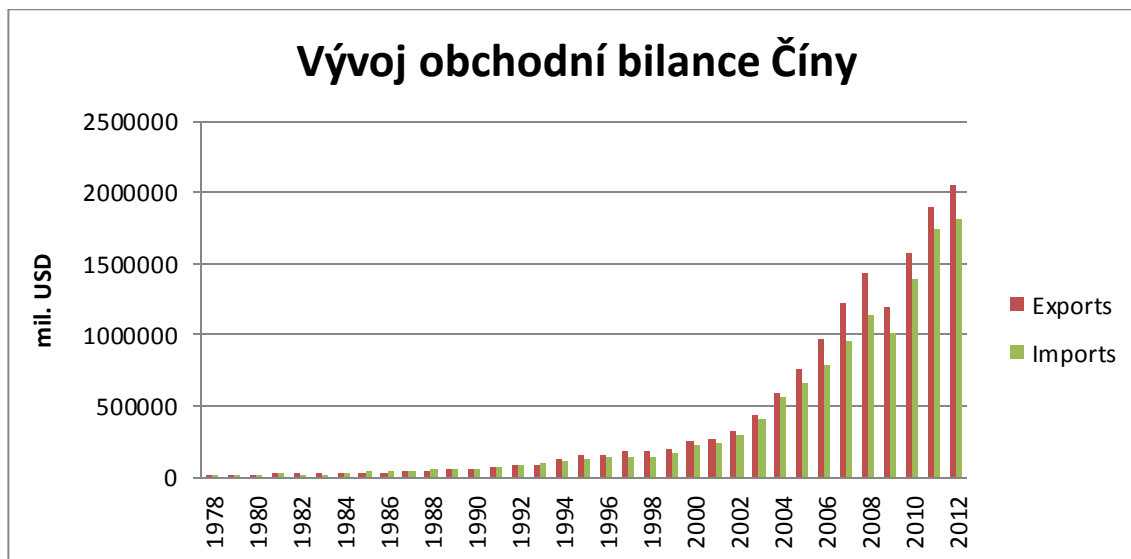
Podmínky hospodářské a obchodní spolupráce mezi Čínskou lidovou republikou a Českou republikou upravují následující mezistátní ujednání:

- Statut společné komise pro vědeckotechnickou spolupráci mezi Československou republikou a Čínskou lidovou republikou (Peking, 6. května 1952);
- Dohoda mezi ČSR a ČLR o vypořádání vzájemných pohledávek vzniklých do 9. května 1945 (Peking, 13. listopadu 1957);
- Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu (Peking, 28. září 2009, vstup v platnost 4. května 2011);
- Dohoda o letecké dopravě mezi vládou ČSSR a vládou Čínské lidové republiky (Peking, 25. května 1988);
- Memorandum o porozumění mezi civilními aeroliniemi Československa a Číny týkající se textu Dohody o letectví a zřízení mezistátních linek mezi Československem a Čínou (Peking, 31. prosince 1987);
- Dohoda o vědeckotechnické spolupráci v oblasti železniční dopravy mezi FMDS ČSSR a Ministerstvem železnic Čínské lidové republiky (Praha, 15. června 1988);
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic (Praha, prosinec 2005, vstup v platnost 1. září 2006).
- Dohoda mezi vládou České a Slovenské federativní republiky a vládou Čínské lidové republiky o spolupráci a vzájemné pomoci v oblasti celnictví (Praha, 21. července 1992);
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky o vědeckotechnické spolupráci (Praha, 1. 6. 1995);
- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky (Praha, 22. 4. 2005);
- Dohoda o spolupráci v zemědělství a potravinářském průmyslu mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Ministerstvem zemědělství ČLR (Praha, prosinec 2005)
- Dohoda o spolupráci v oblasti lesního hospodářství mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Státním lesnickým úřadem ČLR (Praha, prosinec 2005)

Zdroj: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/cina/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html

Příloha 2 Vývoj obchodní bilance Číny

Zdroj: Vlastní zpracování - Statistics database. WORLD TRADE ORGANIZATION [online]. 2014 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://stat.wto.org/Home/WSDBHome.aspx?Language=>

Příloha. 3. Vývoj Číňanů v ČR

Rok	S dlouhodobým pobytem	Celkem
1994	2872	2907
1995	4186	4210
1996	4731	4774
1997	4433	4501
1998	4106	4191
1999	4211	4328
2000	3410	3551
2001	3138	3309
2002	2821	3196
2003	2329	3031
2004	2341	3421
2005	2109	3580
2006	1934	4157
2007	2082	4978
2008	2020	5203
2009	2073	5352
2010	2131	5470
2011	2140	5579

Zdroj: Český statistický úřad - Cizinci v ČR podle státního občanství 1994-2011 (31.12.)

Příloha 4 Dotazník pro čínské podnikatelé

- Pohlavní / 性别
- Věková skupina / 年龄
- vzdělání / 学历
- Původ / 出生地
- Doba podnikání / 经商时间
- Odvětví podnikání / 经商的行业
- V jakém oboru konkrétně podnikáte v ČR? / 在捷克具体做什么生意?
- Jaké jsou podle Vás největší obtíže při podnikání v ČR? / 在捷克做生意最大的困难有哪些?
- Jaký je váš názor na současný a budoucí trh v ČR? / 您对于捷克将来的市场有什么看法?
- Co je potřeba zlepšit u čínských podnikatelů? / 您觉得华商自身有什么方面需要提高的?
- Jaké změny očekáváte od ČR? / 您希望捷克政府有什么样政策?
- Co jsou faktory ovlivňující úspěch? / 您觉得成功有哪些因素?